

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN-WEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

18^E JAARGANG

WOENSDAG 13 SEPTEMBER 1933

No. 924

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; C. H. van der Leeuw, Penningmeester; Mr. W. M. van Lanschot; Mr. L. J. A. Trip; E. D. van Walree.
Directeuren: Prof. Mr. F. de Vries; Prof. Dr. N. J. Polak; Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Directeur-Secretaris.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1,—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

12 SEPTEMBER 1933.

In het begin der week was het aanbod van geld nog overwegend, zoodat zoowel de rente van callgeld als die van particulier disconto iets verder terugliep. Callgeld kwam op $\frac{1}{2}$ pCt.; particulier disconto daalde tot $\frac{3}{4}$ pCt. Daarna werd het aanbod van geld minder dringend en het aanbod van wissels iets grooter, zoodat geen verdere daling intrad en de plaatsing van wissels minder gemakkelijk werd. Gisteren sloot de markt echter eerder weer lager. De prolongatierente noteerde onveranderd 1 pCt.

* * *

Blijkens den weekstaat van De Nederlandsche Bank is de binnenlandsche credietgeving met f 1,7 miljoen afgenomen; de post binnenlandsche wissels daalde met f 478.000 en de post beleeningen met f 1,2 miljoen. Het bedrag aan papier op het buitenland bleef op gelijke hoogte; de diverse rekeningen onder de activa der Bank liepen met f 330.000 terug.

De goudvoorraad en de voorraad zilver blijken op nagenoeg gelijke hoogte te zijn gebleven.

Onder de passiva der Bank verminderde de biljetcirculatie met f 15,9 miljoen. Het tegoed van 's Rijks schatkist is met f 5,5 miljoen toegenomen tot f 16 miljoen; de saldi in rekening-courant van anderen stegen met f 8,2 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 825.000 meer dan de vorige week. Het dekkingspercentage is op nagenoeg 81 pCt. blijven staan.

* * *

Gedurende de eerste dagen van deze week heersch-

te er een betrekkelijke stabiliteit in de wisselkoersen. De stemming was kalm; de omzetten waren niet groot. Ponden, die op 7.85 openden, veranderden aanvankelijk niet veel; ze stegen tot 7.88 en liepen daarna weder tot 7.82 terug. Zaterdag ontwikkelde zich een flinke vraag, die gisteren onverminderd bleef aanhouden en waardoor de koers van 7.86 op 8,— kwam. Deze groote vraag schijnt een speculatieven ondergrond te hebben. Er waren toch groote baissepositiën in Ponden tegen Fransche Francs. Nu blijkt, dat het Fransche budget een groot deficit zal aantoonen, terwijl daarenboven voor den landbouw nog groote bedragen van staatswege zullen moeten worden bijgepast — staatsgarantie van een minimum tarwe-prijs — begint men bevreesd te worden, en gaat ertoe over de posities af te wikkelen. Fransche Francs waren ook hier flauw; van 9.72 zijn zij tot op 9.70 teruggelopen. De Ponden noteerden tegen Francs $80\frac{1}{2}$ — $79\frac{1}{4}$ — $82\frac{1}{4}$. Bij den Dollar was een soortgelijke koersbeweging als bij het Pond waar te nemen, $1.71\frac{1}{4}$ — $1.72\frac{1}{4}$ — $1.71\frac{1}{2}$ — $1.75\frac{1}{4}$. De \$/f koers heeft men op ongeveer 4.54 vastgehouden. Marken zijn iets teruggelopen; 59.17—59.12. Registermarken waren gisteren heel gezocht, met maar weinig aanbod. Belga's kwamen van 34.62 op 34.59. Zwitsersche Francs zakten van 47.97 tot 47.90 in. Lires met weinig verandering rond de 13.07. Peseta's $20.72\frac{1}{2}$. Scandinavische koersen vast met het Pond; Kopenhagen 35.60, Oslo 40.20, Stockholm 41.10. Finsche Marken rond de 3.50. Canadeesche Dollars $1.67\frac{1}{2}$. Yen liggen nog steeds flauw $46\frac{1}{2}$; er schijnt in Japan door de banken een hevigen concurrentiestrijd gevoerd te worden om het aangeboden buitenlandsche papier in handen te krijgen.

De termijn-marges van Ponden en Dollars op één- en drie-maanden verschillen maar heel weinig met die van de voorgaande week.

Op de goudmarkt blijft het stil; de hooge Pondenkoers heeft de prijzen in Londen doen terugloopen. Hier noteerden baren f 1.648, eerder latend, Eagles $2.50\frac{1}{4}$; Sovereigns 12.17. Sterk aangeboden lagen Deutsche banknoten; er schijnen nog steeds biljetten uit Duitschland gesmokkeld te worden. Was er tot 1 September nog vraag van de zijde van Duitschers, die van de gelegenheid gebruik wilden maken om hun onjuist opgegeven financiële zaken met het Rijk te regelen, toen na dien datum ook de vraag van die zijde wegbleef, liep de koers scherp terug en kwam op ca. 57.50. Gisteren was er weder een kleine vraag te bespeuren.

LONDEN, 11 SEPTEMBER 1933.

Op de geldmarkt werd de toestand weder gemakkelijker dan ooit. Daggeld was nu en dan moeilijk tegen $\frac{1}{4}$ pCt. te plaatsen.

De discontomarkt was eveneens flauw gestemd. Drie-maands prima bankaccepten noteeren $\frac{1}{16}$ pCt. bij zeer geringen omzet. De nieuwe schatkistpromessen werden tegen een fractie boven $\frac{5}{16}$ pCt. toegevoerd.

Op de deviezenmarkt ontwikkelde zich in de tweede helft van de week een vaste stemming voor Sterling. Ook heden zijn de koersen der goudlanden zwak. Francs eindigen op $82\frac{1}{4}$ en Guldens op 8.02. Dollars zijn eveneens zwakker op $4.54\frac{1}{2}$.

HET ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING DER CRISISINVOERWET.

Dit wetsontwerp kan men gevoegelijk beschouwen als een neerslag in onze nationale wetgeving van het mislukken der Londensche conferentie. Men mag aannemen, dat ook andere landen bezig zijn zich voor een voortzetting van den handelsoorlog uit te rusten, dat zij hun handelspolitieke wapenen slijpen en dat zij hun aandacht besteden aan het uitvinden van nieuw „noch nicht dagewesenes” handelsoorlogtuig. Contingenteering was reeds zoo'n nieuw wapen, dat geheel andere wonden veroorzaakt dan het klassieke wapen op dit gebied: de verhooging van de invoerrechten.

Het aanhangige ontwerp beteekent een verfijning van dit nieuwe wapen.

Reeds bij een oppervlakkige lezing van de M. v. T. bemerkt men, dat dit wetsvoorstel voor alles zijn ontstaan dankt aan overwegingen van actieve-handelspolitieken aard. Nadat dit voorstel is aangenomen, zal men mogen constateeren, dat het wapenarsenaal van onze Regeering op handelspolitiek gebied „up to date” is. De Clearingwet, de Retorsiewet en straks de Gewijzigde Crisisinvoerwet. De pleitbezorgers van de actieve handelspolitiek kunnen tevreden zijn, het terrein is voor den aanval voorbereid, de meest-begunstigde-natie-clausule is uitgehold, de wacht is thans nog slechts op het sein voor aanvallen.

Toch lijkt ons de overwinning voor de aanhangers van de actieve handelspolitiek (en zulks geldt ook voor de protectionisten hier te lande) een Pyrrhus-overwinning. De eeuwige waarheid, die er steekt in het gebod van vrij en onbelemmerd handelsverkeer tusschen de volken en het groote belang, dat juist ons land door historie en ligging, afgezien van elke idealistische overweging, daarbij heeft, zijn onaangestast. Het zijn slechts de omstandigheden, die onze Regeering deze richting opdrijven. Ons land is te klein om op handelspolitiek gebied de rol van den idealist, zij het dan van den praktischen idealist, te gaan spelen. Wij zouden gladweg onder de voeten geloopt worden, nu op handelspolitiek gebied traditie en bezonkenheid vrijwel niet meer bestaan, maar men elkaar met allerhande middelen bestrijdt (men denke aan het „geniepig wapen” der valuta-depreciatie). Men kan haast zeggen, dat het aspect van dien strijd zich bijna dagelijks wijzigt en het is alleszins begrijpelijk, dat onze Regeering aan de volksvertegenwoordiging de middelen vraagt om zich in dien strijd met kans op succes te weer te kunnen stellen en een bres in de stellingen van den vijand te kunnen schieten.

Dit is o.i. heel iets anders dan het bewust gaan voeren van een actieve handelspolitiek in een periode, waarin de ontwikkeling op handelspolitiek gebied zich met geleidelijkheid voltrekt, zooals de aanhangers van de actieve handelspolitiek steeds gewild hebben. In zoo'n periode doet men als klein land, dat zulk een groot belang heeft bij den vrijen handel, beter de landen, waarmede men handelsbetrekkingen onderhoudt, niet noodeloos met branie-achtige handelspolitieke maatregelen te prikkelen. In normale tijden zijn het bezwaren van tactischen aard, die tegen het voeren van actieve handelspolitiek moeten worden ingebracht; in zulke tijden moeten wij niet aanvallen. Thans echter komt het er op aan om ons te verdedigen en moet onze regeering de middelen daartoe tot hare beschikking hebben.

Er dreigen hier echter groote gevaren. Wij Nederlanders zijn geen volk voor straatrevoluties. Wij zijn daarvoor te nuchter. Dit neemt echter niet weg, dat de politieke ontwikkeling in de landen rondom ons, ongemerkt haast, hier te lande invloed heeft op ons staatsbestel. Aan de overheerschende positie van het Parlement in het staatsbestuur is hier te lande in de laatste tijden reeds ernstig afbreuk gedaan. Acht men die overheerschende positie van het Parlement één van de postulaten van de democratie (o.i. is zulks

INHOUD.

Blz.

HET ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING DER CRISIS- INVOERWET door <i>Mr. Dr. E. Tekenbroek</i>	712
Nederlandsch-Indië en de gouden standaard door <i>Mr. D. Hulshoff Pol</i>	714
Het zilvervraagstuk te Londen door <i>Mr. W. J. L. van Es</i>	717
De contingenteering van bladzink in strijd met de crisis- invoerwet?	719
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De staatsbegrooting van Zuid-Afrika voor 1933—1934. Hulpverleening aan den landbouw door <i>Prof. Dr. C. G. W. Schuman</i>	720
AANTEEKENINGEN:	
Koop- en pachtprizen van land in Nederland in het begin van de crisis	722
Tekst van de zilverovereenkomst.....	723
MAANDOLJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.....	723
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	724—730
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

niet juist), dan kan men zeggen, dat ook hier te lande de democratie reeds ernstig beknot is. Delegatie aan de uitvoerende macht op essentiële punten is eer regel dan uitzondering voor vele wetten, die onze Volksvertegenwoordiging in den laatsten tijd aanneemt. Niet het minst is zulks het geval bij de wetten, die betrekking hebben op de regeling van ons economisch leven, t.w. de z.g. crisiswetten en de wetten, die onze Regeering de middelen moeten verschaffen om op handelspolitiek gebied vruchtdragend werkzaam te kunnen zijn. Het aanhangige wetsvoorstel maakt daarop geen uitzondering. In haar nieuwen vorm zal de Crisisinvoerwet aan onze Regeering, tot 1938 toe, de vrije hand laten bij het nemen van maatregelen, die voor ons economisch leven en voor onze economische verhouding met andere landen van essentieel belang zijn. De retrospectieve controle van het Parlement op de contingenteeringsmaatregelen, door het bekende amendement-Oud in de Crisisinvoerwet, zooals zij thans luidt, opgenomen, zal komen te vervallen en een nieuw amendement-Oud valt zeker niet te verwachten. Het zal ons ten zeerste benieuwen of één van de thans zitting hebbende Kamerleden de rol van het toenmalige Kamerlid Oud zal overnemen. Wij gelooven het niet en zoo het al mocht gebeuren, zal hij naar alle waarschijnlijkheid met zijn poging om den invloed van het Parlement op de contingenteeringspolitiek te behouden, geen succes hebben.

De voorgestelde wijziging dient om onze Regeering ruil-objecten bij eventueele onderhandelingen te geven; met die doelstelling is onverenigbaar de mogelijkheid, dat het Parlement een paar maanden later weigert zijn goedkeuring aan het aangeboden contingent te verleenen. In normale tijden, waarin het tempo der ontwikkeling rustiger is en de vraagstukken, waarvoor de overheid gesteld worden, niet op korten termijn telkens van aspect veranderen, en op korten termijn opgelost dienen te worden, heeft een dergelijke achteraf-contraôle groote betekenis, omdat de kans op het nemen van verkeerde beslissingen er geringer door wordt. In het huidig tijdbestek moet men dit voordeel prijsgeven en kan men slechts vertrouwen op de kunde en het doorzicht van hen, die ge-roepen zijn ons land te besturen.

Wij leggen o.i. hier den vinger op één van de grootste nadeelen van de huidige ontwikkelingstendens in ons staatsbestuur. Autocratie is te aanvaarden en heeft vele voordeelen, zolang de macht in handen is van hen, die tegen hun taak opgewassen zijn en van die macht gebruik maken om het algemeen welzijn te behartigen. Zij is een groot gevaar als de

leiders incapabel zijn of hun macht misbruiken om slechts bepaalde categorieën (i.c. bepaalde takken van productie) te bevoordeelen.

Een handelspolitieke maatregel, in het bijzonder een contingententeeringsmaatregel, grijpt abrupt in het economisch leven in en brengt voor bepaalde groepen voordeel en voor andere groepen nadeel met zich. Dit is alleen verantwoord, indien men met zoo'n maatregel een doel beoogt, dat uitgaat boven het toevallige belang van bepaalde groepen. Dit doel kan alleen zijn het algemeene landsbelang. Het valt niet te ontkennen, dat ons economisch leven, nu de crisis reeds verschillende jaren aanhoudt, een planmatige inslag begint te krijgen. Op tal van punten heeft de Regeering moeten ingrijpen; dit geschiedde in den beginne opportunistisch, maar allengs ziet men in de crisismaatregelen een zeker systeem komen. Wij groeien noodgedwongen naar een „Planwirtschaft". Van belang is daarbij te weten, volgens welk „Plan", naar welke doelstelling de Regeering te werk gaat. In welke richting ziet de Regeering ons economisch leven zich ontwikkelen, moeten wij ons verder industrialiseeren, moeten wij onze landbouwproductie „abbauen", is het aanbevelenswaardig, dat de Overheid op grootsche schaal publieke werken bij wijze van werkverschaffing gaat entameeren etc.? Hoewel men voelt, dat de Regeering in de laatste maanden aan het tasten is, is omtrent het doel, dat de Regeering uiteindelijk voor de oogen staat, weinig bekend, zulks in tegenstelling met verschillende andere landen. Toch gelooven wij, dat men er ook hier te lande niet aan zal kunnen ontkomen zich duidelijk voor de oogen te stellen, wat men nu uiteindelijk wil. Daardoor zal het eerst mogelijk zijn een criterium te krijgen, waaraan men al de regeeringsmaatregelen op economisch gebied kan toetsen, door n.l. na te gaan of de maatregelen passen in het kader van de doelstelling. Is zulks het geval, dan ligt daarin tevens de rechtvaardiging van het feit, dat door een regeeringsmaatregel (b.v. de afkondiging van een contingententeeringsbesluit) bepaalde groepen in het economisch leven bevoordeeld, andere groepen benadeeld worden. Wij dienen dus te onderscheiden het plan, waarnaar onze Regeering werkt en het feit of een bepaalde maatregel in dat plan past.

* *

Bezien wij van dit gezichtspunt uit het aanhangige wetsvoorstel, dan staan wij reeds direct voor de moeilijkheid om de vraag te beantwoorden: wat beoogt onze Regeering met de contingententeeringsmaatregelen en passen zij in het plan. Wij tasten t.a.d. in het duister, in het bijzonder wat betreft het laatste deel dier vraag. Het komt ons voor, dat autarkie voor ons land niet de juiste doelstelling kan zijn. Door onze historie en ligging en door de constellatie van ons nationaal productie-apparaat, die daarvan het gevolg is, kan een „Wirtschaftsplan" voor ons land slechts juist zijn, als daarbij voorop staat de eisch, dat wij een zoo groot mogelijk volumen wereldverkeer tot ons trekken. Daarvoor is in de allereerste plaats noodig een soepel en „konkurrenzfähig" werkend productie-apparaat, dus lage kostprijzen en een laag binnenlandsch prijsniveau.

Met genoegen mag men constateeren, dat de Regeering blijkens den aanhef van de M. v. T. een open oog heeft voor de verstarrende werking van de contingententeeringsmaatregelen in hun huidige vorm. Zulks uit zich o.m. in het bekende feit, dat de invoercontingenten voor momenteel „dure" landen niet ten volle uitgeput worden, terwijl er een groote behoefte bestaat aan vergunningen voor invoer uit „goedkoope" landen, met als gevolg een prijsverhogende werking in het binnenland. Dit euvel zou binnen het raam van een stelsel van contingententeeringen te verhelpen zijn, als men den handel vrij liet binnen de perken van een totaal-contingent zelf het land van invoer te kiezen. Tot dusverre was de algemeene opinie, dat het invoeren van een dergelijk systeem

van vrije contingententeering afstuitte op de meest-begunstigde-natie-clausule in onze handelstractaten. Voor ons heeft dit argument steeds iets onbegrijpelijks gehad. Hoe kan het in strijd met de meest-begunstigde-natie-clausule zijn, als de handel op grond van de prijsverhoudingen er de voorkeur aan geeft in een bepaald land te koopen.

Nu in de M. v. T. verklaard wordt, dat contingententeering van den invoer niet in strijd is met de meest-begunstigde-natie-clausule, zou men verwachten, dat de Regeering, teneinde het binnenlandsch prijsniveau zooveel mogelijk te doen aanpassen aan het prijsniveau elders, zou voorstellen naar het vrije contingententeeringsstelsel over te gaan. Aan den handel zou dan worden overgelaten binnen de perken van een totaal contingent, de landen van invoer uit te kiezen, hetgeen er natuurlijk toe zou leiden, dat in de allereerste plaats uit de „goedkoope" landen geïmporteerd zou worden. Ook de aanhef van de M. v. T. doet een dergelijk voorstel van de Regeering verwachten, de Minister wijst daarin immers op de verstarring, die het huidige stelsel van contingententeering met zich brengt.

Edoch, de voorgestelde wijziging gaat in een andere richting, die geenszins een aanpassing van het binnenlandsch prijsniveau aan het prijsniveau elders waarborgt. Wel wordt ten deele gebroken met het stelsel van proportioneele contingententeering, maar aan den importeerenden handel wordt niet de vrijheid gegeven zelf uit te maken, uit welk land hij het meest zal importeerden. De mogelijkheid van een grooten import uit een bepaald land, zal niet worden bepaald door de lage prijzen, waarvoor dat land de artikelen aanbiedt, maar door het feit, of het land aan onzen export voldoende faciliteiten verleent.

Voor den importeerenden handel beteekent de voorgestelde wijziging dus geenszins zonder meer een verbetering. Integendeel als een „duur"-land aan onzen export zekere faciliteiten verleent en als gevolg daarvan een hooger invoercontingent toebedeeld krijgt, heeft de importeerende handel daaraan betrekkelijk weinig of niets. Aangezien het proportioneele contingent voor alle landen verlaagd zal worden, en dus ook voor de „goedkoope" landen, beteekent de voorgestelde wijziging in zoo'n geval een ernstig nadeel voor den import. Het verstarrende element zal dan nog sterker op den voorgrond treden en het binnenlandsch prijsniveau zal weer losser van het prijsniveau op de wereldmarkten komen te staan. Het moge in principe juist zijn tusschen den totalen in- en uitvoer van ons land een zeker verband te leggen, economisch beschouwd kan men de in- en uitvoerverhouding met een enkel land kwalijk uit dat geheel lichten. Acht men een laag binnenlandsch prijsniveau een integreerend deel van ons „Wirtschaftsplan", dan moet men wel zeer sceptisch tegenover de voorgestelde wijziging staan.

Intusschen is het voorstel van de Regeering alleszins begrijpelijk; men wil uit de Crisisinvoervet een handelspolitiek wapen smeden om voor onzen export openingen te maken. De voorgestelde wijziging is dan ook vooral in het belang van onzen export. Wij kunnen ons niet aan den indruk onttrekken, dat de M. v. T., voor zoover betreft de passages, waarin de belangen van den importhandel besproken worden, niet bijster overtuigend is. Het voorstel hinkt eigenlijk op twee gedachten. Men zegt de belangen van den importhandel te willen dienen, maar in feite dient men de belangen van den exporthandel.

De voorgestelde wijziging kan slechts verdedigd worden, indien men een laag binnenlandsch prijsniveau voor ons land niet in de eerste plaats van belang acht. Daarvoor is een argument aan te voeren. Voor het feit n.l., dat alle landen vrijwel tot contingententeering van den invoer zijn overgegaan, is het niet zoozeer de prijs van de artikelen, maar de grootte van de in het buitenland toegestane invoercontingenten, die de grootte van onzen export bepaalt. Wij doelden

hierop, toen wij hierboven schreven, dat contingentering van den invoer geheel andere wonden veroorzaakt dan het klassieke protectionistische middel: de verhooging der invoerrechten.

De kracht van dit argument zal voornamelijk bepaald worden door de internationale handelspolitieke verhoudingen. Wij voor ons hellen over naar de meening dat, zeker „on the long run”, een laag binnenlandsch prijsniveau en een „Konkurrenzfähig” binnenlandsch productie-apparaat de grootte van de exportmogelijkheden zal bepalen. Althans daarop grooten invloed zal hebben. In verband daarmee achten wij het van belang, dat de politiek van de Regeering daarop gericht wordt.

Voor den importhandel is ook van belang de voorgestelde wijziging van art. 2, t.w. de invoeging van een nieuw lid 2. Daarin wordt aan den Minister de bevoegdheid gegeven om de importeurs, die goederen importeerden op grond van een bijzonder invoercontingent, dat aan een bepaald land is toegestaan, zekere verplichtingen op te leggen, welke moeten dienen „ter bevordering van normale marktverhoudingen in Nederland”. Het is niet erg duidelijk, wat daarmee bedoeld wordt, maar het resultaat zal zijn, dat de importhandel tot op zekere hoogte aan banden wordt gelegd.

Aan het criterium van den overmatigen invoer wordt vastgehouden. Veel waarde behoeft men o.i. aan dit criterium niet toe te kennen. Het betreffende artikel in de Crisisinvoerwet is een caoutchouc-artikel. Trouwens uit de omschrijving ervan, die in de M. v. T. terloops nog even gegeven wordt, blijkt ook weer, dat met eenigen goeden wil elke contingenteringmaatregel er mede te verdedigen is. Men mag zich derhalve afvragen, of het niet juist zou zijn dit criterium, dat eigenlijk een passe-partout is, uit de wet te schrappen en de Regeering de vrijheid te geven om een contingenteringmaatregel te nemen zoo deze ter bereiking van het „Wirtschaftsplan”, dat haar voor de oogen staat, gewenscht is.

Een ander verstarringselement, door de Crisisinvoerwet te weeg gebracht, ligt in het feit, dat aan jonge opkomende ondernemingen, omdat zij niet over voldoende importen in de basisjaren beschikken, en derhalve slechts een zeer beperkt aantal invoervergunningen kunnen krijgen, de mogelijkheid om zich te ontwikkelen ontnomen wordt, om van nieuw op te richten ondernemingen maar niet eens te spreken. De Crisisinvoerwet leidt eigenlijk tot een stelsel van „geoctrooieerde ondernemingen”; de octrooiverleening is afhankelijk van het al of niet beschikken over facturen van importen in de basisjaren.

Toch is het voor een land van de allergrootste beteekenis, dat er een normaal verloop in de ondernemingen mogelijk is; dit is een waarborg voor een krachtigen ondernemersstand. Het is bekend, dat de autoriteiten een zekere coullance betoonen, voor wat betreft het verlenen van bijzondere invoervergunningen in bijzondere gevallen. Dit neemt echter niet weg, dat de toestanden op dit punt nog verre van bevredigend zijn. In de praktijk hoort men veel klagen over ongemotiveerde bevoorrechtiging van bepaalde zaken en de bitterste verwijten, zoo niet verdachtmakingen, uiten. Bij het beoordeelen van dergelijke klachten etc. is groote voorzichtigheid geboden; doorgaans gaan de klagers af op het uiterlijk der feiten, die hen bekend zijn, zonder van de bijzondere omstandigheden, welke tot het verlenen van bijzondere vergunningen geleid hebben, kennis te dragen. Dit neemt echter niet weg, dat het verlenen van bijzondere vergunningen door ambtenaren leiden kan tot favoritisme, zoo niet tot erger kwalen. Ook kan het niet uitgesloten zijn, dat de ambtenaren fouten maken bij de beoordeeling van een voorgelegd geval. Al deze nadeelen zijn inhaerent aan elk contingenteringstelsel, waarbij het verlenen van invoervergunningen afhankelijk is van de mogelijkheid facturen van importen in vroegere jaren te kunnen over-

leggen. Trouwens overal waar de overheid ingrijpt in het handelsleven en aan ambtenaren opgedragen wordt beslissingen te nemen, die voor de ondernemers van waarde zijn, treden deze euvelen op.

Aangezien contingenteringmaatregelen voorloopig wel niet gemist zullen kunnen worden, lijkt het aanbevelenswaardig, indien de Regeering op dit punt middelen beraamt, ten einde de natuurlijke plaatsvervangende en vernieuwende, die er in elk gezond economisch leven plaats moeten vinden, mogelijk te maken. Het zal niet gemakkelijk zijn een dergelijke regeling te maken, daar het voor de ambtenaren, die niet met de finesses van een bepaalde branche op de hoogte zijn, moeilijk is te beoordeelen of de omstandigheden het verlenen van bijzondere vergunningen rechtvaardigen. Zou de Commissie-Spanjaard niet aangewezen kunnen worden als beroepscollege, waarbij men in beroep kan gaan tegen een afwijzende beschikking van de ambtenaren van het Crisisinvoerbureau op een verzoek om bijzondere invoervergunningen?

Mr. Dr. E. TERKENBROEK.

NEDERLANDSCH-INDIË EN DE GOUDEN STANDAARD.

De teerling is geworpen. De Regeering heeft zoowel voor Nederland als voor zijne overzeesche gewesten beslist, dat de gouden standaard zal worden gehandhaafd en zij heeft haar standpunt op zulk een ondubbelzinnige en positieve wijze kenbaar gemaakt, dat aan haar wil niet te twijfelen valt. In het gehele Koninkrijk zal dus een nog verder gaand deflatie-proces in gang moeten worden gebracht om het mogelijk te maken, dat de gouden standaard inderdaad gehandhaafd wordt. Een gemakkelijke taak heeft de Regeering zeker niet voor den boeg.

Intusschen zal de controvers: reflatie (inclusief prijsgeving van den gouden standaard) of deflatie nog wel heel wat pennen en monden in beweging brengen. De reflationisten, wier aantal zeker niet gering moet worden geacht, zijn het met de Regeeringpolitiek geheel oneens, de deflationisten juichen haar echter in alle opzichten toe.

De voor- en nadeelen van beide stelsels zijn voor het moederland reeds verschillende malen uiteengezet. Daarentegen hebben de factoren, welke dit vraagstuk in Nederlandsch-Indië beheerschen, tot dusverre weinig aandacht gevonden, zoodat een bespreking daarvan wellicht haar nut kan hebben; dit is te meer het geval, waar de omstandigheden in Indië zoo geheel anders zijn dan in Nederland.

* * *

Als nadeelen van eene reflatie-politiek in Nederlandsch-Indië of althans als factoren, die door de bijzondere structuur van dat gewest een ontstentenis van elders optredende voordeelen inhouden, kunnen de volgende omstandigheden worden genoemd:

a. Hoewel aanstonds moet worden toegegeven, dat een oordeelkundige reflatie-politiek in het algemeen de prijsstijging in het binnenland en depreciatie ten aanzien van het buitenland binnen bepaalde grenzen kan houden en dus niet behoeft te leiden tot een vernietiging van het ruilmiddel, zooals een kleine tien jaren geleden in Duitschland en Oostenrijk heeft plaats gehad, kan toch bezwaarlijk worden ontkend, dat zij een zeker risico met zich meebrengt. Dit risico bestaat hierin, dat wanneer men de vermindering van de koopkracht van het ruilmiddel bijv. tot op tweederde zou willen terugbrengen, het zeer goed kan gebeuren, dat zij tot de helft teruggaat, zoodat men dan ten deele zijn doel voorbijschiet. Het gevaar is vooral aanwezig, wanneer men een reflatie toepast als in de Vereenigde Staten gebeurt, d.w.z. dat, althans voorloopig, veel meer de nadruk wordt gelegd op eene opdrijving van het prijsniveau in het binnenland dan op een neerdrukken van de waarde der geldeenheid in het internationaal verkeer. Minder riskant is echter een politiek als in Engeland is gevolgd, welke hierin bestaat, dat het volle gewicht wordt gelegd op de depreciatie van de munt tegenover het buitenland,

terwijl eerst in de tweede plaats de binnenlandsche prijsstijging (of althans de mindere prijsdaling in het binnenland, vergeleken bij die in het buitenland) als consequentie aanvaard wordt; deze prijsstijging zou dan naar verwachting bij een niet te vergaande internationale waardevermindering tamelijk langzaam in zijn werk gaan. Toch is ook deze politiek speciaal voor Nederlandsch-Indië niet zonder ernstige bezwaren. Indië heeft namelijk als debiteurland zeer geringe kapitaalreserves, welke tijdelijk zouden moeten worden aangesproken om tot stabilisatie te komen. Bedoeld wordt hier de vorming naar Engelsch voorbeeld van een valutafonds (equalisation fund) uit eigen middelen ter stabilisatie van de muntwaarde tegenover het buitenland, welke door het tekort aan kapitaalreserves waarschijnlijk op groote moeilijkheden zou stuiten. Daarom zou Indië voor de vorming van een dergelijk fonds wel een valuta-leening moeten sluiten. Het zou echter voor een zoodanig crediet in het buitenland geen gehoor vinden; alleen Nederland zou kunnen helpen. De moeite om een valuta-fonds te vormen en het algemeen besef van dezen toestand zouden naar het mij voorkomt de innerlijke weerstand van een gedeprecieerden Indischen gulden sterk verminderen en derhalve het gevaar van een te ver gaande waardevermindering in het leven roepen.

Het eenige middel om althans met eenige zekerheid de grootste risico's van een depreciatie van den Indischen gulden te ondervangen, zou daarom bestaan in een gelijktijdige daling van de Nederlandsche en de Indische munt met handhaving van de onderlinge verhouding, waardoor de laatste dan door de eerste zou worden opgehouden. Aldus zou eenzelfde systeem worden toegepast als ten aanzien van het Pond Sterling en den Britsch-Indischen Rupee. Het is dan ook zeer waarschijnlijk, dat, indien t.z.t. de gouden standaard mocht worden prijsgegeven, dit tegelijkertijd ten aanzien van den Nederlandschen en den Indischen gulden zal geschieden.

b. Terwijl in landen met een zeer ontwikkeld credietwezen de deflatie is verscherpt door de na den val van het Pond Sterling in September 1931 ingetreden vertrouwenscrisis, heeft dit verschijnsel zich in Nederlandsch-Indië niet voorgedaan. Hoogstens kan men zeggen, dat de Indische welvaart van de elders opgetreden vertrouwenscrisis den weerslag heeft ondervonden. Doch een wezenlijke vertrouwenscrisis is in Indië zelf niet opgetreden door de ontstentenis van een wijdvertakt en verrijnd credietstelsel, zooals zich dat in de meest moderne landen heeft ontwikkeld. Naar het mij voorkomt vervalt hiermede voor Nederlandsch-Indië een door toonaangevende geldtheoretici meermalen aangevoerd argument ten gunste van reflatie. De Indische deflatie is mijns inziens vooral veroorzaakt door het feit, dat de prijzen der exportproducten, waarop de welvaart van Indië uitsluitend berust, naar verhouding veel meer gedaald zijn dan die van de importartikelen, zoodat de binnenlandsche geldhoeveelheid via de handelsbalans sterk is afgenomen. Waar dus de inkrimping van het Indisch circulerend geldquantum haar voornaamste oorzaak in het buitenland vindt, zou, indien de Regeering later niet bij machte zou blijken om den Indischen gulden op goudbasis te handhaven, een geldpolitiek in Engelschen zin de voorkeur verdienen boven een reflatie-politiek naar Amerikaanschen trant, doch dit stuit weer op de onder sub a. genoemde bezwaren.

c. Geheel in het midden latende of de crisis veroorzaakt is door factoren aan de goederen- dan wel aan de geldzijde of door beide, kan wel als vaststaande worden aangenomen, dat de ongunstige positie van eenige van de voornaamste producten, op welke export de Indische welvaart steunt, te wijten is aan omstandigheden, bij deze producten zelf gelegen. Dit geldt in de eerste plaats voor suiker, rubber en tin, waarvan de overproductie slechts door productiebeperking en het staken van steunmaatregelen kan worden beëindigd. Hetzelfde kan waarschijnlijk ook van

de petroleum worden gezegd in verband met de zeer groote productie in de Vereenigde Staten. Het ligt voor de hand, dat de situatie voor deze artikelen bezwaarlijk kan worden verbeterd door reflationistische maatregelen, die immers slechts monetaire beteekenis hebben.

d. Geheel in tegenstelling tot Nederland, heeft Indië een zeer sterke aanpassing aan de daling der groothandelsprijzen te zien gegeven: loonen, salarissen, huren, detailprijzen zijn alle zeer sterk naar beneden gegaan. Hoewel deze aanpassing door de catastrophale verlaging van de prijzen der exportproducten niet zoover is kunnen worden toegepast, dat de bedrijven weer rendabel zijn geworden, is, zooals het laatste jaarverslag van De Javasche Bank opmerkt, de positie dezer bedrijven daardoor toch zoo geworden, dat bij een geringe opleving weer winst zal kunnen worden gemaakt. Hiermede vervalt een belangrijk argument ten gunste van reflatie.

e. De omstandigheid, dat een belangrijk deel der inheemsche bevolking hetzij geheel, hetzij voor een groot deel, nog in de productenhuishouding leeft en dus buiten de geldhuishouding staat, is ook een argument tegen reflatie, omdat de betrokkenen van een dergelijke politiek geen voordeel ondervinden, terwijl zij van de deflatie geen last hebben.

f. In landen met gouden standaard, die een uitgebreid en wijdvertakt credietwezen bezitten, doet zich ingeval van belangrijke deflatie het bezwaar voor, dat de vele binnenlandsche schulden op langen termijn, zooals obligaties, pandbrieven, hypotheeken, sterk moeten worden gereduceerd teneinde de positie van de debiteuren te verlichten. Dit is in sterke mate met Nederland het geval. In Indië zijn de omstandigheden anders, omdat een dergelijk credietstelsel daar te lande slechts in beperkte mate bestaat.

g. Nederlandsch-Indië heeft een groot bedrag aan schulden jegens het buitenland; het wordt, voor zoover het Land betreft, per eind 1933 geschat op anderhalf miljard gulden. Daarnaast bestaan nog vaste rentegevende schulden van gemeenten en particuliere lichamen.

De Landsschuld kan worden onderverdeeld in guldenleeningen, waarvan het bedrag op ultimo van dit jaar rond f 945 millioen zal bedragen, dollarleeningen waarvan de guldenwaarde dan pl.m. f 320 millioen zal zijn en vlottende schuld, die op dat tijdstip, voor zoover zij in Nederlandsche gulden luidt, ongeveer f 200 millioen zal bedragen.

Het grootste deel der schulden op langen termijn is dus aangegaan in gulden, met dien verstande, dat uitbetaling van rente en aflossing, hetzij krachtens uitdrukkelijk vastgestelde voorwaarde, hetzij als stilzwijgend aanvaarde conditie, zowel in Nederlandsch als in Nederlandsch-Indisch geld kan geschieden. Verder luidt een zeer groot bedrag aan vlottende schuld in Nederlandsche gulden. Mocht de Indische gulden alléén zakken, dan zou dit dus een aanzienlijke verzwarening van de Indische financiële lasten beteekenen. Bij een daling van den Indischen gulden met 20 pCt. zou het Indische Gouvernement zelf aan rente en aflossing ten aanzien van de guldenleeningen en vlottende schuld omstreeks f 16 millioen in 1934 meer moeten betalen en voor den dienst van de dollarleeningen ongeveer f 7 millioen. De begrooting zou dus in totaal met f 23 millioen extra worden belast. Daarnaast zouden andere openbare lichamen en particulieren, die schulden aan het buitenland hebben, eveneens worden bezwaard. Ook op grond van dezen factor zou daarom een eventuele gelijktijdige daling van den Nederlandschen en den Indischen gulden te verkiezen zijn boven een uitsluitende depreciatie van de Indische munt. Doch zelfs indien dat inderdaad geschiedde zou een toeneming van den financiële druk, hoewel in veel mindere mate, niet achterwege blijven. Immers zou voor rente en aflossing der ten laste van het Gouvernement loopende dollarleeningen een bedrag meer moeten worden betaald,

dat voor 1934 wordt geschat op f 7 miljoen.

Nu moet natuurlijk worden toegegeven, dat een prijsgeving van den gouden standaard, indien deze, hetgeen wel te verwachten is, enige opleving teweegbrengt, indirect verlichtend werkt ten aanzien van de schuldenlast, omdat deze stabiel blijft, terwijl daarnaast het niveau der inkomsten en andere uitgaven stijgt. Een dergelijke factor is zeker niet te veronachtzamen, omdat rente en aflossing een belangrijk deel van het budget vormen. Blijkens de in den Volksraad ingediende begroting voor 1934 zal de rentelast van de vaste schuld in dat jaar rond f 59½ miljoen bedragen, de aflossing omstreeks f 49½ miljoen en de rente van de vlottende schuld f 3 miljoen, alles tezamen dus f 112 miljoen. De totale uitgaven voor 1934 zullen f 561 miljoen bedragen, de inkomsten f 446 miljoen. Voor het geval, dat men er den voorkeur aan zou geven den dienst der schulden vergelijkenderwijs te stellen naast de netto-uitgaven (d.w.z. de uitgaven na aftrek van de rechtstreeks daartegenover staande inkomsten), mogen de volgende opgaven dienen: de netto-uitgaven in 1934 zullen bedragen f 445 miljoen en de zelfstandige inkomsten f 330 miljoen. De gunstige uitwerking ten aanzien van de schuldenlast zal echter in het geval van een prijsgeving van den gouden standaard niet moeten worden overdreven. De verbetering in de budgetaire positie zal waarschijnlijk niet van dien aard zijn, dat het dragen der schulden in belangrijke mate verlicht zal worden: immers om de elders in dit artikel gemeende redenen zal de gunstige uitwerking van de depreciatie van den gulden beperkt blijven.

h. Wanneer Nederlandsch-Indië er in slaagt om den gouden standaard te handhaven onder stipte betaling zijner schulden, zou zijn overheidscrediet na de crisis spoedig weder ongeschokt zijn. Bij loslating van dien standaard zou het wantrouwen, dat reeds vóór de crisis bij de geldgevers tegen de „moderne”, d.w.z. min of meer ethische Regeeringspolitiek heeft geheerscht, en dat thans scherpere vormen heeft aangenomen, ook na de crisis nog lang kunnen voortduren.

* * *

Tegenover de hiervoren genoemde nadeelen kunnen ook een aantal te verwachten voordeelen worden genoemd, die mijns inziens echter niet tegen de bezwaren opwegen:

1. Aangezien Indië als kapitaaldebiteurland veel meer uit- dan invoert en dus een exportsaldo heeft, zal een reflatie voor de handelsbalans per saldo ongetwijfeld voordeelen voor den goederenhandel opleveren. Tegenover de prijsstijging van een naar hoeveelheid geringeren import staat immers de prijsstijging van een veel omvangrijker export. Hierbij valt echter te bedenken, dat zulks alleen het geval kan zijn bij een reflatie, waarbij de depreciatie van het ruilmiddel tegenover het buitenland de binnenlandsche prijsstijging (of, vergeleken met andere landen, mindere prijsdaling) achter zich laat, m.a.w. bij een reflatie zooals Engeland die toepast. Ingeval van een reflatie, zooals die in de Vereenigde Staten plaats vindt, nl. waarbij de binnenlandsche prijsstijging althans in den eersten tijd voorop gaat, zal Nederlandsch-Indië dadelijk de grootst denkbare nadeelen ondervinden. Immers is Indië, geheel in tegenstelling tot de Amerikaanse Republiek, een land dat zijn productie van handsgewassen en mineralen bijna geheel naar den vreemde moet afzetten. Een toepassing van het Amerikaanse reflatiestelsel zou dan ook voor ons overzeesch geweest oogenblikkelijk fataal werken.

Het „Engelsche stelsel” zou derhalve zeker hooger- genoemde voordeelen kunnen opleveren, welke nog zouden worden vergroot door de stimulans, die de export, en de beperking, die de import ondervindt. Doch deze voordeelen zijn aan den anderen kant beperkter dan men op het eerste gezicht zou meenen.

In de eerste plaats zouden de importgoederen, zooals de ervaring geleerd heeft, dadelijk meer stijgen

dan de exportartikelen, zoodat in het exportsaldo de prijsverhoging der uitvoerartikelen niet volledig tot uiting zou komen. Dit is te meer het geval, nu verschillende koloniale exportproducten aan overproductie lijden, meer nog dan de buitenlandsche industriële importartikelen.

Dat de invoerartikelen meer zullen stijgen dan de exportproducten ligt ook om andere redenen voor de hand. Immers heeft een depreciatie van den Indischen gulden als onmiddellijk gevolg, dat de koopkracht tegenover buitenlandsche artikelen vermindert. De buitenlandsche producenten of exporteurs kunnen echter moeilijk naar beneden gaan met hunne prijzen, omdat zij dan verlies zouden lijden; de in Indische guldens uitgedrukte prijzen van buitenlandsche goederen zullen dus in sterke mate de tendens vertoonen tot het niveau der vroegere in buitenlandsche waarde uitgedrukte prijzen omhoog te gaan. De prijzen der Indische exportartikelen zullen weliswaar ook omhoog gaan, doch tevens veel meer dan de importgoederen een tegengestelden druk naar beneden ondervinden, omdat de intredende prijsstijging in Indische guldens den producenten ondanks toenemende productielasten terstond eenige verlichting zal brengen, maar dan ook direct een scherpere concurrentie zal doen optreden. De hier genoemde tendens zal het duidelijkst tot uiting komen, indien, zooals langen tijd het geval is geweest, in de algemeene conjunctuur de prijzen der fabrikaten neiging hebben langzamer te dalen dan die der grondstoffen. Wanneer echter, zooals thans (voor hoe lang?) plaats vindt als gevolg van het Amerikaanse experiment, de grondstofprijzen meer neiging hebben om weer te stijgen, terwijl die der fabrikaten verder dalen, zal bedoelde tendens zich toch indirect openbaren door in Indië zelf de ontwikkeling der algemeene „trend” te vertragen. De door mij geschetste tendens blijft m.i. echter bestaan, hoe de wereldconjunctuur ook moge zijn.

In de tweede plaats valt te voorzien, dat, juist omdat in de afgelopen jaren zich in Indië een daling van loonen, salarissen, huren, enz. ¹⁾ deze factoren bij een reflatie zeer snel in prijs zullen stijgen, waardoor eventueele voordeelen der reflatie ten aanzien der productiekosten ten deele weer ongedaan gemaakt worden.

De toestand in Nederlandsch-Indië is in dit opzicht zoo enorm afwijkend van wat Westersche landen te zien geven, waar loonen e.d. zoo moeilijk dalen in een deflatieperiode, doch omgekeerd bij reflatie niet zoo spoedig stijgen. Wellicht zal men van meening zijn, dat de afwezigheid van machtige vakverenigingen in Indië het den ondernemers gemakkelijk zal maken een sterke stijging van loonen en salarissen tegen te houden. Ik vrees echter het tegendeel, omdat deze loonen en salarissen reeds zoo geducht gekort zijn, dat de werkgevers het bij een intredende meerdere duurte daarbij niet zullen kunnen laten. Dit is te meer het geval, omdat eenerzijds de prijzen der exportproducten en anderzijds de kosten van levensonderhoud stijgen, zoodat aan den eenen kant de ondernemers in een positie komen, dat zij het beter kunnen betalen, doch aan den anderen kant de loonarbeiders met hunne zwaar besnoeide loonen in moei-

¹⁾ In den Volksraad zijn klachten geuit over de hooge transport-, telefoon-, telegraaf-, post- en electriciteitstarieven, loods-, haven-, kade- en bakengelden, welke niet noemenswaard zouden zijn verlaagd. Deze bedenking heeft ten deele een grond van waarheid, doch is sterk overdreven, omdat juist de transportkosten, welke van de hier genoemde onkosten economisch van het meeste belang zijn, in het algemeen zeer sterk zijn gedaald. Dit geldt zeer beslist voor de spoorwegtarieven, die in verband met de felle autoconcurrentie, telkens zijn verminderd. Ook de scheepsvrachten zijn op de groote lijnen, waar doorvoer naar het buitenland plaats vindt, buitengewoon sterk verlaagd wegens de concurrentie, al moet worden toegegeven, dat op de niet in de algemeene routes liggende lijnen de reductie te gering is geweest.

lijkheden zullen komen. Het onderhoud der Europeanen wordt vanzelf duurder, omdat zij vele goederen uit het buitenland betrekken. Dat van de Inlanders is den laatsten tijd zooveel goedkooper geworden, doordat veel meer rijst dan vroeger wordt verbouwd, die in de plaats komt van handelsgewassen of geteeld wordt op gronden, welke vroeger in grondhuur aan fabrieken werden afgestaan. Bij een betere conjunctuur zal het aanbod van rijst terstond sterk verminderen als gevolg van een meerdere uitoefening van de cultuur van handelsgewassen en meerderen afstand van grond in huur aan de ondernemingen. Voeg daarbij dan nog de algemeene nervositeit, die zich in een onevenwichtige maatschappij als de Indische zal doen gelden, dan zijn zeker verschillende factoren aanwezig voor een stijging der kosten van levensonderhoud en dus van de loonen en salarissen.

Een dergelijke toeneming der nominale productiekosten in Indië zou des te meer te betreuren zijn, waar het neerdrukken van deze kosten met zooveel succes heeft plaats gehad; zooals reeds werd opgemerkt, heeft De Javasche Bank zich ten deze in haar laatste jaarverslag gerechtigd geacht tot de uitspraak, dat de aanpassing reeds zulke groote vorderingen had gemaakt, dat de bedrijven reeds bij een kleine opleving weer rendabel zouden worden. Het zou derhalve wel zeer jammer zijn, indien de daarvoor gedane moeite en inspanning ten deele ongedaan gemaakt werd.

In de derde plaats zal de stimulans, welke de export zal ondervinden, ten deele worden geneutraliseerd door represaillemaatregelen van het buitenland. Ook al zullen ten aanzien van verschillende producten dergelijke maatregelen niet worden genomen, omdat zij als grondstoffen niet kunnen worden gemist, zoo zullen aan andere producten, w.o. suiker, thee en koffie, wellicht ook petroleum zeer zeker moeilijkheden in den weg worden gelegd.

2. De Indische scheepvaart zou van reflatie zeker nut hebben, vooral tegen de Japansche concurrentie op dit gebied, voor zoover althans deze mededinging niet reeds door onderlinge afspraken is uitgesloten. Echter valt te bedenken, dat, indien de Indische gulden alléén zou dalen, het voordeel beperkt zou blijven, omdat de schepen zelf bijna alle in Nederland worden gebouwd en betaald en een deel van het personeel op de vaart tusschen Nederland en Indië bestaat uit Nederlandsch personeel, dat in Nederlandsche gulden wordt betaald. Deze factor zou een argument te meer zijn voor de stelling om, indien de gouden standaard zou moeten worden prijsgegeven, Nederland en Indië te doen samengaan. Doch ook in dit geval zou het voordeel beperkter zijn dan op het eerste gezicht zou schijnen, omdat een belangrijk deel der Indische scheepvaart inter-insulair is, en, al laat zich den laatsten tijd eene mededinging van Japansche zijde steeds meer gevoelen, toch in het algemeen nog niet zooveel concurrentie van den vreemde ondervindt, aangezien de Nederlandsche scheepvaartbelangen er vrijwel almachtig zijn.

Afgezien hiervan moet er op worden gewezen, dat, voor zoover de onkosten der Indische scheepvaart door inheemsche factoren worden beheerscht (bijv. loonen van personeel, dat in Indië woonachtig is) reeds een groote aanpassing aan de conjunctuur heeft plaats gevonden, die weer ten deele ongedaan gemaakt zou worden, indien tot reflatie werd overgegaan.

3. De Indische begroting zou, althans op den duur, van eenige opleving, als gevolg van reflatie, het gunstig resultaat ondervinden, hetgeen des te aangenaamer zou zijn in verband met de hiervoren reeds uiteengezette beteekenis van de ten laste van het Land loopende schulden. Toch moet men deze nuttige uitwerking niet overschatten. Het eerste gevolg zal immers zijn, dat de uitgaven door de meerdere duurte stijgen. Daarnaast zullen de inkomsten voor een groot deel niet dadelijk toenemen. Immers de inkomsten- en vennootschapsbelastingen werpen hare

meerdere baten eerst later af, omdat de aanslag plaatsvindt over afgeloopen kalender- of boekjaren. De invoerrechten zullen weliswaar, voor zoover zij ad valorem rechten zijn, toenemen, omdat de waarde der importgoederen stijgt, doch daartegenover staat weer een tendens tot vermindering, omdat de hoeveelheid van den invoer daalt, terwijl overigens de specifieke invoerrechten per eenheid dezelfde blijven, doch in verband met de inkrimping van den invoer in totaal minder zullen opleveren.

De ervaring heeft overigens bijvoorbeeld in Engeland geleerd, dat ondanks de meerdere inkomsten als gevolg van de reflatie, tal van bezuinigingsmaatregelen toch zullen moeten worden doorgevoerd.

Alles bijeen genomen verdient het daarom de voorkeur om door te gaan op den eenmaal ingeslagen weg en door verdergaande bezuinigingen onder gelijktijdige handhaving van den gouden standaard het begrotingsevenwicht te herstellen.

4. De inheemsche bevolking ondervindt soms last van de omstandigheid, dat zij hare belastingen moeilijk kan opbrengen in verband met de sterke prijsdaling van hare producten. Eene reflatie zou in dit opzicht wel verlichting kunnen brengen, doch hetzelfde resultaat wordt reeds bereikt door de van Regeeringswege ingevoerde beperking van den invoer van rijst, door den op sommige plaatsen toegepaste Regeeringsopkoop van rijst, waardoor te vergaande prijsdaling van dit product wordt voorkomen of zelfs eene prijsstijging in het leven wordt geroepen en door de veel toegepaste gedeeltelijke kwietschelding van de landrente.

Het wil mij daarom voorkomen, dat per saldo eene handhaving van den gouden standaard in Nederlandsch-Indië de voorkeur verdient boven eene prijsgeving daarvan. De aanpassing aan de crisis is reeds zeer ver voortgeschreden en het verdient alle aanbeveling deze aanpassing nog verder te laten voortgaan. De tot dusverre gebrachte offers zouden anders voor een deel vruchteloos zijn geweest.

De gebeurtenissen in Amerika zijn mijn inziens meer een reden om den gouden standaard te behouden dan om hem prijs te geven. Van tweeën één: of het Amerikaansche experiment mislukt, of het gelukt. In het eerste geval zal men achteraf blij kunnen zijn het voorbeeld van de Vereenigde Staten van Amerika niet te hebben gevolgd. In het tweede geval zal zich buiten Nederlandsch-Indië — en daarom is het juist te doen — een blijvend herstel voordoen, waarvan Indië zelf in ruime mate zal profiteren. Men is dan in de aangename situatie, dat men de Vereenigde Staten de kastanjes uit het vuur heeft laten halen.

HULSHOFF POL.

HET ZILVERVRAAGSTUK TE LONDEN.

Lang vóór de Londensche Conferentie, was er een sterke gedachtestrooming over de geheele wereld merkbaar, meenend, dat deze depressie mede het gevolg was van een algemeene overproductie, óók van zilver, waardoor de koopkracht van het Verre Oosten was aangetast. Met zilver op $\frac{1}{2}$ van de waarde van 1925, was de koopkracht der Zilverwereld tot $\frac{1}{3}$ gedaald. Door den prijs van zilver tegenover goud te herstellen op dien van 1925 zou de koopkracht toenemen, de welvaart der goudwereld stijgen door vermeerderden export tegen loonende prijzen. Behalve in overproductie, zag men de oorzaak dier waarde-daling ook in verminderde consumptie, doordat sedert 1914 zilver vrijwel geheel uit de wettige dekking van bankpapier verdwenen was in Europa, verder in versterkt aanbod uit „voorraad”, hetzij uit „dekking”, hetzij door ontmuntning van teekengeld, en verminderde consumptie door verlaging van het gehalte der teekenmunt in welhaast alle staten der Goudwereld. Daar zilver voornamelijk bijproduct is van lood, zink, koper- en goudwinning, had productie-vermindering, voor suiker, tin enz. toegepast, weinig zin, zij was

door de verminderde productie dier andere metalen reeds sterk ingekrompen.

De campagne tot revalorisatie van zilver streefde dus naar:

a) toelating van zilver in de wettige dekking; b) herstel van bimetalisme (symmetrische); c) verzwaring van zilveren teekmunt; d) beperking van verkoopen uit regeeringsvoorraden.

Nog op Mei 1933 had de Senaat der V. S. een Resolutie aangenomen, den President aansporend om een internationale samenwerking te bewerken ten einde de waardeverhouding van goud en zilver te brengen op 16 : 1 (de officiële ratio tijdens het bimetalisme in de V. S. omstreeks 1837 was 15.99 : 1, in de Latijnsche muntunie tot 1873 15½ : 1). De gemiddelde vrije waardeverhouding van 1902—1914, en in 1929, was 40 : 1, in December 1932 was zij zelfs 80 : 1, thans ongeveer 75 : 1. Het voorstel van den Senaat beteekende dus herstel van den zilverprijs omstreeks Januari 1920, toen goud in zijn daling tot beneden het niveau van 1873 was gedaald, zoodat Nederland's teekmunt agio deed boven zijn goud-waarde.

Deze grootscheepsche opzet is te Londen in de kiem gesmoord. De actie moest vastloopen, omdat zij op een verkeerd inzicht berustte.

De koopkracht van een land heeft niets te maken met het veranderen van de waarde van zijn standaard tegenover den standaard van het buitenland, maar met de fluctuaties van den eigen standaard tegenover het binnenlandsche en buitenlandsche *goederen-prijsniveau*.

Een volstrekt stabiele metaalstandaard is ondenkbaar. Even ondenkbaar is een absolute stabiliteit van de waarde van goederen in theorie (men kan natuurlijk trachten stabiliteit tegenover den standaard te bereiken door managed currency, gegrond op een groep der voornaamste goederen). Maar de theorie daargelaten, drukt „welvaart” zich meestal uit in een door verbeterde productie toenemende consumptie bij langzaam dalende goederenprijzen. Practisch komt dit weinig voor, maar ontstaat er „schijnwelvaart” door stijgende goederenprijzen, vermoedelijk door toenemende productie van standaardmetaal, aanleiding gevend tot een reactie, doordat door toenemenden kostprijs van de productie van standaardmetaal, zijn productie vermindert en relatieve schaarschte ontstaat. De praktijk schijnt aan te duiden, dat de depressie intreedt ongeveer twee jaar, nadat de productie van standaardmetaal vermindert, en dat, na depressie, het zes jaar duurt, eer zelfs een sterk vermeerderde productie van standaardmetaal *den prijsval stuit* (de periode 1914—1933 draagt een geheel eigen karakter, en hangt samen met de goud-beweging door den oorlog en de herstelbetalingen, naast een aantal andere oorlogsgevolgen).

De visie nu van de voorstanders van revalorisatie van zilver was geheel onjuist. Zilver was tegenover goederen al sedert 1914 vrij stabiel gebleven, in alle opzichten stabiel dan goud, met neiging tot hooger goederenprijzen, mede tengevolge van hooger loonen en lasten in de zilverwereld. Dit heeft zeker tot in 1931 geduurd. Vandaar dat het jaarverslag van de Honkong & Shanghai Banking Corporation, de grootste Westersche Bank-instelling in het Verre Oosten, over het jaar 1931 de volgende opmerkelijke uiting heeft: dat in tegenstelling tot wat men zou verwachten bij de daling van zilver, China een toenemend passieve handelsbalans had, en tevens genoot van het voordeel, dat zijn muntstelsel, niet gebonden aan goud, en zich aanpassend aan de inheemsche goederenprijzen, een standvastig binnenlandsch prijspeil veroorzaakte.

Er was dus geenerlei verschijnsel van economische crisis in China tot in dat jaar. Wel is opmerkelijk de naïeve verklaring van dat feit, nl. door „een munt, die zich aan de goederen aanpaste”.

Ook de in- en exportstatistieken bewijzen, dat China

in toenemende mate kocht, maar dat het buitenland, door crisis verlamd en verarmd, in mindere mate kocht.

De verklaring is dan ook geheel anders. Niet zilver was gedaald, noch goederen, maar goud was gestegen. En de export-productie der goudwereld zat op te hooge starre lasten van loonen, belastingen, vaste kapitaallasten, om zich aan te passen aan de vrij werkende wet van vraag en aanbod, waarbij de zilverwereld, heel natuurlijk, weigerde te koopen tegen in goud „opgehouden” goederenprijzen. De Amerikaansche tarwemarkt, de Ned.-Indische suikermarkt ondervonden dat, maar ook de producenten van industriële eindproducten. China greep over de geheele lijn naar „Ersatz”, het at inheemsche maïs, en geen Amerikaansch tarwemeel, het plaatste bestellingen van industrie-producten in eigen land, zoodat China, volgens het jaarverslag 1932 van de „Bank of China” (centrale bank), zijn industrie uitbreidde.

Verre van depressie, was er een koortsachtige activiteit, tengevolge van de — door de goudrijzing — verlamde concurrentie-mogelijkheid van het Westen.

De tweede fout was, dat een kunstmatige opdrijving van zilver, China zou brengen in een monetaire depressie, analoog aan de Europeesche.

Een derde fout was, dat bij een wereldvoorraad van 450 miljoen KG. zilver, prijsopdriving niet mogelijk zou blijken, dan op langen termijn, tenzij men erin slaagde goud naar beneden te doen komen, door in de goudwereld *op goud te besparen*, door in ruime mate zilver te bezigen als vervanger van goud, hetzij in de „dekking”, hetzij als internationaal ruilmiddel tot handhaving van wereld-wisselkoersen.

M.a.w. het zilvervraagstuk was niet een vraagstuk, hoe door vermeerderde consumptie of verminderde productie van zilver, tot prijsstijging van zilver te komen, maar hoe, door verminderde vraag naar goud, het goud naar beneden te krijgen, en daardoor een prijsherstel van zilver *tezamen met goederen* te verkrijgen, ter vermeerdering van de welvaart der verlamde goudwereld. De Zilverwereld fara da se.

Maar tegenover de verkeerde opvatting, die ook de Amerikaansche Senaat had, stond een starre opvatting van de tegenpartij, die deze crisis voornamelijk ziet als een overproductie-crisis; aan stabiliteit van zilver, tegenover abnormale schommelingen van goud, niet geloofde, en die dus wars was van wat zij „experimenten” noemt.

Onmiddellijk is al het mogelijke gedaan om het kind met het vuile badwater weg te werpen. Men wilde zelfs het bimetalisme niet nader onderzoeken. Wel werd aanvankelijk een bescheiden resolutie aangenomen, dat men zou streven naar verlaging der gouddekking tot 25 pCt., en daarnaast zilver zou toelaten, maar elk land zou voor zich daarover beslissen. En ook dat schijnt blijkens dagbladberichten met eenparige stemmen te zijn verworpen in de slotvergadering: geen zilver in de dekking.

Het eenige wat bereikt werd was een aansporing om het zilveragehalte van teeken en pasmunt te verhoogen, kleine papiercoupures door zilver te vervangen. Verder kwam een ontwerp-overeenkomst tot stand, waarbij de zilverproducerende landen (V. S., Mexico, Australië, Canada, Peru, maar niet Bolivia), zich verbonden maximaal 35 miljoen oz. van Britsch-Indië te koopen, dat zich daartegenover verbond niet meer dan die hoeveelheid uit voorraad te verkoopen. China beloofde geen zilver standaardgeld te ontmuntten, maar kan baar zilver verkoopen. (Daarvan is alleen reeds te Shanghai een voorraad van 126 miljoen oz. maar het dient zoowel als dekking van biljetten, als tot wisselkoers-reserve, en moet dus kunnen worden uitgevoerd). Deze vijf productielanden verbinden zich geen regeeringszilver te verkoopen, de particuliere producenten blijven vrij. De overeenkomst duurt van 1 Jan. 1934 tot 31 Dec. 1938¹⁾.

De groote actie is dus op niets uitgelopen. Want

¹⁾ Zie de tekst van deze overeenkomst in de rubriek „Aanteekeningen”.

deze overeenkomst heeft, tegenover den wereldvoorraad van 450 miljoen KG., niet de minste beteekenis. Er bestaat geen zilverprobleem. Sedert 1920—1930, was de vrije markt (chemische industrie, edelmetaalindustrie, standaardgeld; „schat”), in staat 220 miljoen oz. nieuwe productie, en 35 miljoen oz. „ontmuntning” per jaar op te nemen, zonder dat het evenwicht tusschen zilver en goederen werd verstoord. Voor zoover er waardedaling van zilver tegenover goederen bestond, was dit het gevolg van prijsophouding in de goudwereld eenerzijds, gepaard aan voorraad-opstapeling anderzijds, die na Juli 1931 tot de bekende débacle leidde, waardoor plotseling de goederen beneden zilver zakten.

Moge het eindelijk tot de voorvechters van zilver als ruilmiddel doordringen, dat slechts schijnbaar een zilvervraagstuk bestaat. Hoezeer de slag verloren lijkt, de toestand is in werkelijkheid opgeklaard.

Niet het zilver verloor den slag, maar de economie der goudwereld staat voor een verzuimde kans. De voortduur der depressie in de landen met gouden standaard — hoe gering vergeleken bij de rest der wereld — zal nopen tot het inzicht, dat hun welvaart gestrand is op overschatting van het goud. Het kan jaren duren, maar schade en schande zijn de beste leerschool.

VAN ES.

DE CONTINGENTEERING VAN BLADZINK IN STRIJD MET DE CRISISINVOERWET?

Men schrijft ons:

Bij Koninklijk besluit van 29 Juni 1933, No. 37, is de invoer van bladzink gedurende een tijdvak van zes maanden — ingaande op 1 Juni 1933 — gecontingenteerd tot 80 pCt. van den gemiddelden invoer per zes maanden gedurende de jaren 1931 en 1932. Bij Koninklijke boodschap van 23 Augustus 1933 is het wetsontwerp ingediend tot voorziening in dat verbod van invoer.

De contingententeering krachtens de Crisisinvoerwet is blijkens de considerans daarvan gericht tegen overmatigen invoer van goederen uit het buitenland. Vandaar dat bij een nieuwe contingententeering de belangstelling allereerst uitgaat naar den toestand van de handelsbalans met betrekking tot het artikel, waarvan de invoer aan banden is gelegd. In het onderhavige geval leidt het raadplegen van de handelsstatistieken nu tot een al zeer onbevredigende uitkomst, zooals uit de onderstaande gegevens blijkt.

	Invoer (in 1000 KG.)	Uitvoer (in 1000 KG.)
1929	9.222	3.029
1930	9.245	2.462
1931	9.416	4.815
1932	7.122	4.158
Jan./Jun. 1932	2.787	1.788
„ „ 1933	4.240	2.725

Wanneer wij de vergelijking beperken tot de eerste halfjaren van de laatstverloopen kalenderjaren, dan worden de cijfers (in 1000 KG.) als volgt:

Jan./Juni van:	Invoer	Uitvoer	Invoersaldo
1930	4.668	1.218	3.450
1931	4.525	2.296	2.229
1932	2.787	1.788	999
1933	4.240	2.725	1.515

Aan de hand van deze cijfers kan een onbevooroordeeld toeschouwer niet anders besluiten dan dat van overmatigheid van invoer geen sprake is geweest. Het ergste wat kan worden beweerd is, dat de abnormaal lage invoer in 1932 is gevolgd door normaler invoercijfers, waarnaast intusschen de uitvoer grooter is geweest dan te voren het geval was.

Deze gang van zaken bij den invoer kan niemand verbazen, wanneer men denkt aan den zeer slechten toestand, waarin de bouwnijverheid in 1932 heeft verkeerd en aan de krachtige opleving, welke in 1933 is ingetreden. De laatste aflevering van „De Nederlandsche Conjunctuur” spreekt niet voor niets van „het zeer groote aantal woningen, met den bouw waarvan

in de eerste maanden van dit jaar een aanvang is gemaakt, en dat de overeenkomstige cijfers van de laatste jaren — ook die van hoogconjunctuur — overtreft” (wij cursiveeren).

Onder deze omstandigheden beloofde de Memorie van Toelichting tot de goedkeuringswet belangwekkende lectuur. De nieuwsgierigheid werd nog meer gespannen, toen een artikel in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 19 Juli het bevreemdende bericht bracht, dat de aanleiding tot deze contingententeering was gelegen in mislukking van kartelonderhandelingen tusschen de Nederlandsche, Duitsche en Belgische belanghebbenden. De vraag, of een wet, die volgens haar Memorie van Toelichting beoogt den invoer binnen de perken van het normale te houden, mag worden gebruikt als wapen in een commerciëlen belangenstrijd tusschen particulieren, lag voor de hand.

Uit de thans verschenen Memorie van Toelichting tot het bladzink-wetsontwerp blijkt, dat het dagbladbericht juist was. Op de Nederlandsche bladzinkmarkt is, naar de Minister ons mededeelt, „een heftige strijd gevoerd tusschen twee buitenlandse producentengroepen onderling en de Nederlandsche zinkpletterijen; een van deze buitenlandse groepen, die in een hecht kartelverband is georganiseerd, heeft zich door het voeren van een scherpen prijsstrijd een steeds grooter aandeel op de binnenlandsche markt weten te verzekeren.” Het is niet moeilijk in deze anonieme producentengroepen Duitschland en België te herkennen. Een blik in de handelsstatistiek geeft althans leven en kleur aan het in de M. v. T. vertoonde handelspolitieke schimmenspel, zooals de onderstaande cijfers kunnen bevestigen.

Eerste halfjaar:	Invoer uit:	
	Duitschland	België
1930	741	3.581
1931	776	3.494
1932	727	1.909
1933	2.004	2.007

Het moet erkend worden, dat de Belgische exporteurs naar Nederland er vrij droevig afkomen en dat de Duitschers hun afzet naar ons land flink hebben uitgebreid. Doch zijn wij de hoeders van onze Belgische broeders? Zoolang zij het gelag betalen en de geheele invoer niet te zeer stijgt, is er voor ons immers geen sprake van overmatigheid van invoer? De Memorie van Toelichting tot de Crisisinvoerwet heeft destijds verzekerd, dat de meestbegunstiging zou worden geëerbiedigd, ja *stiptelijk*.¹⁾ Houdt de regeering zich daaraan, wanneer zij den invoer afzonderlijk gaat beschouwen naar de landen van herkomst, en een land, welks producenten naar voren komen ten koste van een anderen vreemden concurrent, gaat besnoeien, uiteraard ten bate van dien laatsten, daar zij immers beiden hun contingenten vastgesteld zien naar den invoer in vroeger jaren, toen de bordjes nog niet waren verhangen? Nu schrijft de Minister in de Memorie van Toelichting tot het aanhangige wetsontwerp wel, dat de toestand voor de Nederlandsche producenten moeilijker wordt, doordat voor hen de mogelijkheid, om zich in Duitschland (althans in het land van het hecht georganiseerde kartel) behoorlijken afzet te verzekeren, aanzienlijk is ingeperkt. Maar de uitvoer kan bij gelijkblijvenden invoer gerust 1000 ton per half jaar, zijnde met bijna de helft van den uitvoer in het eerste halfjaar 1933, dalen, zonder dat het invoersaldo zal stijgen boven het peil van 1930/31. En zelfs als dat zou zijn gebeurd, zou de invoer toch nog niet overmatig zijn te noemen? Daarvoor is immers noodig een peil, dat bedenkelijk ligt boven dat uit normale jaren. Het lijkt er waarlijk niet veel op, dat de Minister, zooals hij in de Memorie van Antwoord tot de Crisisinvoerwet heeft beloofd, de „betrokken belangen naar billijkheid tegen elkander

¹⁾ Het thans aanhangige wijzigingsontwerp is uiteraard te dezer zake niet van belang.

(heeft afgewogen)". Ten bate van de binnenlandsche zinkpletterijen (en de Belgische-exporteurs!) is oogen-schijnlijk zeer gemakkelijk het bestaan van overmatigheid van invoer aangenomen, waartegenover het belang van de verbruikers blijkbaar niet zwaar genoeg heeft gewogen. *De prijs van bladzink is in Nederland na de contingentteering met 35 pCt. gestegen, terwijl de noteeringen voor zink in Londen verder zijn gedaald.* Al is de Memorie van Antwoord tot de Crisisinvoerwet bijna twee jaren oud, mag daarom vergeten zijn, dat het, naar de Minister toen te kennen gaf, „ongetwijfeld niet in de lijn der algemeene regeeringspolitiek ligt om de prijzen van bepaalde artikelen op te voeren?"¹⁾ Wie zijn oor in de kringen van de verbruikers te luisteren legt, kan dan ook een begrijpelijke verbazing en ontstemming constateeren.

Wat de verwijzing naar het „gedaalde verbruik" waard is, werd hierboven reeds besproken: de herleving in het bouwvak is aanleiding, om aan te nemen, dat ook de loop van het verbruik de boven gegeven invoercijfers niet tot overmatig kan stem-pelen. En de lage Deutsche prijzen doen voor deze wet niet ter zake, zoolang de geheele invoer niet over-matig wordt. Daar draait alles om.

Nog onaangenamer wordt deze geschiedenis bij be-schouwing van de mate der contingentteering. Waar tot dusver de invoer oogenschijnlijk niet overmatig is geweest, zou een onbevooroordeelde, als er al, waar-om dan ook, moet worden gecontingenteerd, beper-king van den invoer tot 100 pCt. verwachten. Dan kan er toch nooit een ongeluk gebeuren, nu de uit-voer zoozeer is aangezwollen. Maar de Minister con-tingenteert tot 80 pCt. Erger: basisjaren zijn 1931 en 1932, dus ook het zeer slechte jaar, dat aan het thans doorleefde voorafging. Invoerbepanking op dezen grondslag wil zeggen, dat *de invoer wordt teruggedrongen tot ongeveer 70 pCt. van dien in de normale jaren 1929, 1930 en 1931.*

De leden der Tweede Kamer zullen wellicht een tip van den sluier opgelicht krijgen in de nadere toelichting, vervat in een door den Minister ter Grif-fie gedeponeerde Nota. Eén ding zij echter vastge-steld: overmatigheid van invoer kan deze Nota nooit bewijzen, want die bestaat blijkens de voor iedereen openliggende statistische gegevens niet en de kans, dat zij zou zijn ontstaan is blijkens het bovenstaande zeer gering, zoo niet uitgesloten. Trouwens: daaraan zou niets geheimzinnigs zijn geweest, zoodat daarvoor een geheime Nota overbodig ware geweest. Nu is het natuurlijk mogelijk, dat deze Nota mededeelingen bevat uit de sfeer der hoogere economische politiek. Wij gelooven dat graag, maar leggen er den nadruk op, dat zij dan om moet gaan buiten de sfeer van de Crisisinvoerwet, wier beginselen en doel helder en eenvoudig zijn en wier toepassing daarom niet ge-heimzinnig behoeft te wezen, althans niet in strijd met wat een ieder uit de officiële gegevens kan blijken. Een regeering, die vergaande bevoegdheden heeft ontvangen van de Volksvertegenwoordiging, is deze slechts waard, wanneer zij haar niet overschrijdt. De economische dictator, die nieuwe, hem vooralsnog ontbrekende, wapens elders zoekt dan in het parle-mentaire tuighuis, wordt een gevaar voor de rechts-zekerheid. Het is daarom zeker te hopen, dat de Volksvertegenwoordiging deze zaak, nu zij achteraf aan haar goedkeuring moet worden onderworpen, tot op den bodem zal onderzoeken en duidelijk zal maken voor iederen belangstellende. Daartoe mag zeker niet afhouden de overweging, dat bladzink niet aanzienlijk is onder de velerlei goederen, die Neder-land importeert.

¹⁾ Dat andere wetten dit wél beoogen, doet natuurlijk in dit verband niet ter zake. Dat deed trouwens destijds de Tarwewet ook al.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE STAATSBEGROTING VAN ZUID-AFRIKA VOOR 1933—1934. HULPVERLEENING AAN DEN LANDBOUW.

Prof. Dr. C. G. W. Schumann te Stellenbosch schrijft ons:

De jaarlijksche begrooting der inkomsten en uit-gaven van den Staat was dit jaar buitengewoon be-langrijk; deze is nl. de eerste, die na de coalitie tus-schen de Nationale Partij en de Zuid-Afrikaansche Partij tot stand is gekomen en de eerste na het los-laten van den gouden standaard. Het belangrijkste vraagstuk was, in welke mate de goudmijnen met haar abnormale goudpremiewinsten zouden worden belast en op welke wijze de aldus verkregen fond-sen zouden worden besteed? Dit is een vraagstuk, niet alleen van groot economisch belang, doch ook van politieke betekenis.

De voornaamste punten van de begrooting voor 1933—'34 zijn de volgende:

Uitgaven	£ 34.016.000
Inkomsten uit bestaande belastingbronnen ..	„ 28.292.000
Geraamd tekort	£ 5.724.000

Voor de laatste drie jaren bedroegen de tekorten resp. £ 897.000, £ 1.018.000 en £ 47.000, tezamen £ 1.962.000. Het in totaal geraamde tekort bedraagt dus £ 7.686.000. Deze tekorten moeten echter ver-effend worden door nieuwe belastingen, welke als volgt worden geschat:

Speciale belasting op goudpremiewinsten	£ 6.000.000
Extra-winst van verhuurde goudmijnen	„ 1.900.000
Accijns op sigarettentabak	„ 15.000
Totaal....	£ 7.915.000

Dit geeft een overschot van £ 230.000. De coupon-belasting en de speciale invoerrechten op whiskey worden echter met een bedrag van £ 229.000 verlaagd, waardoor de begrooting precies klopt. Niettegenstaande een uitgave van £ 34.016.000, of £ 6.500.000 meer dan verleden jaar, is zulks mogelijk, dank zij de bijzondere positie van de goudmijnen, waardoor bovendien nog de tekorten uit vroegere jaren, ten bedrage van bijna £ 2.000.000, kunnen worden gede-kt. Zuid-Afrika neemt dus in dit opzicht, temid-den van de werelddepressie, een bijna uitzonderlijke positie in.

Wij willen eerst de raming van de inkomsten uit de bestaande belastingbronnen bespreken, daarna de extra belastingen, en voorts de bijzondere uitgaven voor 1933/'34, met inzonderheid de voorgestelde hulpverleening aan de boeren.

De begrooting der inkomsten met £ 28.292.000 is £ 1.039.000 hooger dan verleden jaar, niettegenstaan-de op 21 Januari, na het loslaten van den gouden standaard, de extra belasting op den invoer, die in 1932/'33 £ 1.662.000 heeft opgebracht, werd afge-schaft. De hoogere inkomsten, ten bedrage van £ 2.701.000, moeten in hoofdzaak worden toegeschre-ven aan de verwachte toeneming van de invoerrech-ten en de inkomstenbelasting uit de goudmijnen. Op basis van een goudprijs van £ 120/- in plaats van £ 85/-, dus een stijging van 41 pCt., worden, tenge-volge van de prijsstijging van de invoergoederen, de invoerrechten geraamd op £ 8.000.000 of £ 1.334.000 meer dan in 1932/'33, terwijl de inkomstenbelasting op de goudmijnen mogelijk van £ 1.797.000 tot £ 3.100.000 of met £ 1.303.000 zal stijgen. Men verwacht, dat de inkomsten van de verhuurde mijnen van £ 540.000 tot £ 900.000 of met £ 360.000 zullen stijgen. Bij de *bestaande belasting* zullen de inkomsten uit de goud-mijnen alleen £ 4.000.000 bedragen of £ 1.663.000 meer dan voor 1932/'33.

Voorts komen dan de nieuwe belastingen, ten be-drage van £ 7.915.000, waarvan £ 7.900.000 weer af-komstig zijn van de goudmijnen. Vooral de extra be-lasting van £ 6.000.000 is een nadere bespreking waard.

Gedurende den strijd, na September 1931, voor en tegen den gouden standaard, kwam duidelijk naar

voren, dat één van de belangrijkste punten, waarover zou moeten worden beslist, indien Zuid-Afrika den gouden standaard zou loslaten, zou zijn, of en in hoeverre de Staat in de overwinst van de goudmijnen zou moeten deelen.

In mijn „World Depression, South Africa and the Gold Standard” heb ik voorgesteld, dat de Staat in zoo'n geval het grootste deel van de goudpremië-winst moest krijgen, echter zonder de ertsmijnen met een laag gehalte, d.w.z. de mijnen, die nog net loonend werken, te belasten, en dat de hieruit verkregen fondsen moesten worden aangewend tot versterking van het Zuid-Afrikaansche economische stelsel, vooral met het oog op de geleidelijke uitputting van de goudmijnen.

Dat het hier in hoofdzaak een „onverdiende winst” betreft, wordt ook door den Minister van Financiën in zijn begrotingsrede toegegeven. Zelfs de Kamer van het Mijnwezen erkende de billijkheid van een zekere extra belasting. Aan de theoretisch uiterst moeilijke vraag, in welken vorm en welke mate van belasting de welvaart van het land of de samenleving het meest zou worden bevorderd, werd niet veel aandacht besteed. De opinies, daarover door mijnneigenaars, boerenbonden of politieke partijen geuit, waren meestal niet van eigenbelang ontbloeit. Van grooter belang was het practische vraagstuk, of de coalitieregering het zou wagen om tegen de machtige Kamer van het Mijnwezen in zich het grootste gedeelte van de overwinst toe te eigenen. Het resultaat kan niet onredelijk worden genoemd. Uit de volgende berekening blijkt, welk gedeelte van de goudpremië en van de extra winst volgens de nieuwe belastingvoorstellen voor den Staat zijn bestemd.

In 1932 bedroeg de goudproductie £49.097.000 tegen 85/- per ons fijn. Bij een goudprijs van 120/- en indien de productie gelijk blijft, zal de goudpremië voor 1933 £20.130.000 bedragen. Waarschijnlijk zal de productie echter iets afnemen, aangezien de mijnen met een laag ertsgehalte op grotere schaal worden bewerkt bij voorloopig een vrijwel constante productie-capaciteit van het goudmijnbedrijf in zijn geheel. De gemiddelde maandelijksche productie voor Jan.-Mei is reeds tot 928.000 ons verminderd tegen 963.000 voor 1932, en de gemiddelde maandelijksche goudopbrengst per ton gemalen erts bedroeg voor April—Mei 5.80 dwt. tegen 6.32 dwt. voor Nov.—Dec. 1932. De bedrijfskosten per ton gemalen erts zijn nog niet noemenswaard gestegen; deze bedroegen nl. 19/4 voor April—Mei 1933 tegen 19/0½ voor April—Mei 1932.

Dit laatste is verklaarbaar, omdat de loonen en de prijzen van de Zuid-Afrikaansche goederen enz. nog niet merkbaar zijn gestegen. Verwacht mag echter worden, dat door een geleidelijke prijsstijging, die weliswaar van de oorzaken van de prijsbeweging afhankelijk is, de productiekosten van goud geleidelijk zullen stijgen. Het spreekt vanzelf, dat de winsten van de goudmijnen voor 1933/'34, afgezien van belastingen, buitengewoon groot zullen zijn. Bij een goudprijs van 120/-, een daling van de productie met 10 pCt. ten opzichte van 1932, een constant gewicht aan gemalen erts en een stijging van 5 pCt. van de kosten per ton gemalen erts, zullen de extra winsten van de goudmijnen ruim £16.000.000 bedragen.

Zooals reeds opgemerkt, verwacht men, dat de nieuwe belasting op de overwinst, die op een progressieve schaal zal worden geheven, voor 1933/'34 £6.000.000 zal opleveren. Eveneens hebben wij gezien, dat de toeneming van de inkomsten uit hoofde der bestaande belastingen op de goudmijnen £1.663.000 zal bedragen. Hierbij moet nog worden gevoegd een bedrag van £1.900.000, dat volgens de heerschende gewoonten en op grond van een wet van 1917 op een kapitaal- of leeningrekening moet worden geplaatst, welk bedrag echter wordt overgebracht naar de inkomstenrekening. De totale extra

belasting op de goudmijnen komt dus overeen met een bedrag van £9.563.000. Dit is dus bijna 60 pCt. van de geschatte stijging der netto-winst van £16.000.000. De coalitieregering heeft inderdaad meer bereikt dan door velen in dit opzicht werd verwacht.

Waar het goudmijnbedrijf uiteraard in de unieke positie verkeert, dat het gedurende depressies geen speciale ondersteuning van noode heeft, mag deze belasting zeker niet onredelijk worden genoemd. Desondanks werden de voorstellen door de goudproducenten met ontsteltenis ontvangen. De eenige belangrijke toezegging, die aan hen werd gegeven, is, dat de extra-belasting het bedrag van £6.000.000 niet zal overschrijden, hetgeen bewijst, dat de regering vertrouwt, dat het Zuid-Afrikaansche pond niet verder zal depreciëren — zeer zeker een zeer gewaagde toezegging! Nog dient te worden opgemerkt, dat de besteding van £1.900.000 als loopende inkomsten een uiterst gevaarlijk principe is. Het kan gemakkelijk bestendig worden en het is beslist niet gebaseerd op voorzichtig financieel beleid. Tenslotte is het niet van belang ontbloeit op te merken, dat van de totaal geraamde Staatsinkomsten ad £35.978.000 voor 1933/1934 £11.900.000 of 33 pCt. van de goudmijnen afkomstig is. Dit bewijst wel de groote waarde van de goudmijnen, vooral als bate in tijden van depressie, voor de economische structuur van Zuid-Afrika.

* * *

Waar de uitgaven thans £6.500.000 meer bedragen dan verleden jaar, moet hiervoor wel een bijzondere reden bestaan. In de eerste plaats werd besloten om de salarissen van de Staatsambtenaren terug te brengen op het vroegere niveau van vóór 1929, hetgeen een meerdere uitgave vereischt van £478.000. £78.000 wordt genoemd voor algemeene kosten als gevolg van den stand van den wisselkoers. Voorts worden de spoorwegen ontheven van een jaarlijksche rentebetaling aan den Staat, ten bedrage van £453.000, t.w. op een kapitaal van £13.000.000. Bij de totstandkoming van de Unie in 1910 werd besloten om de drie spoorwegen in Zuid-Afrika te vereenigen tot één organisatie onder financieel beheer onafhankelijk van den Staat. Het heele stelsel werd gekapitaliseerd op £86.000.000, waarvoor rente aan den Staat moest worden betaald. Dit bedrag bevat echter £13.000.000, die vroeger, in hoofdzaak door de Central South African Railways van Transvaal en den Vrijstaat, uit winsten aan de betrokken Staatskas werden bijgedragen.

Van verschillende zijden werd reeds in het verleden als onbillijk beschouwd, dat de spoorwegen op eigen vroegere winsten rente moesten betalen. Hier-tegen kan evenwel worden aangevoerd, dat, wanneer een particuliere onderneming de spoorwegmaatschappijen zou hebben overgenomen, de kapitalisatie op grond van verwachte opbrengsten waarschijnlijk nog meer zou hebben bedragen. Met het oog op de moeilijke positie, waarin de spoorwegen zich heden ten dage bevinden, vooral uit hoofde van hun groote constante kosten en de concurrentie van het motorvervoer, werd eindelijk besloten om den rentelast met genoemd bedrag te verminderen. Voorts zal £1.595.000 meer aan rente op buitenlandsche schulden moeten worden betaald, aangezien Zuid-Afrika verleden jaar tot ongeveer het gelijke bedrag van de depreciatie van het Engelsche pond heeft geprofiteerd. Deze vier bedragen tezamen verklaren dus de meerdere uitgaven tot een bedrag van £2.604.000. De regering is echter van plan om voor steun aan de boeren een bedrag van £4.855.000, of £3.555.000 meer dan voor 1932/'33 beschikbaar te stellen, hetwelk als volgt is samengesteld:

Uitvoerssubsidies	£ 2.500.000
Rentesubsidies	„ 1.500.000
Bijdragen in het verlies op „mieliepoel”	„ 560.000
„ „ „ „ „ „koringpoel”	„ 120.000
Reductie op de spoorwegtarieven	„ 175.000
	<hr/> £ 4.855.000

Deze laatste post heeft betrekking op de speciaal lage tarieven voor dieren met het doel om de transportkosten van „droogte-vee” en van slachtdieren over lange afstanden te verminderen. De posten drie en vier hebben betrekking op een directe subsidie aan coöperaties, teneinde haar verliezen in hoofdzaak als gevolg van te groote voorschotten op „mielies” en geleverd graan te dekken. De eerste twee posten behoeven een nadere verklaring.

Zooals in vorige artikelen in dit weekblad reeds werd uiteengezet, bestond het beleid ten aanzien van den gouden standaard van de regeering voor 1933 o.m. in hulpverlening aan de boeren door middel van uitvoersubsidies ad valorem. Voor de beide jaren 1931/32 en 1932/33 werd hiervoor £ 3.404.000 uitgegeven, waarvan £ 1.864.000 werd verkregen uit de bovengenoemde speciale invoerrechten. Na het loslaten van den gouden standaard werd besloten om, ondanks de indirecte subsidie van 40 pCt. op uitvoerproducten, de verlening van uitvoersubsidies niet te staken, maar slechts te veranderen in een subsidie op basis van gewicht en maat. De gewichtsbasis is wel juist met het oog op de onberekenbaarheid van de prijzen, maar aan deze kleeft het gebrek, dat zij een premie plaatst op producten van geringere kwaliteit. Een belangrijk gemis in de wetgeving is, dat er geen voorziening wordt getroffen voor een vermindering of afschaffing van de subsidie bij stijging der uitvoerprijzen. De prijzen van wol zijn nl. op het oogenblik in Zuid-Afrika ten minste 100 pCt. hooger dan verleden jaar, maar toch wordt de subsidie gehandhaafd!

De post rentesubsidie van £ 1.500.000 vormt een deel van een belangwekkend schema van de regeering om den rentelast op plaatselijke hypotheeken voor de boerengemeenschap te verminderen. Dit komt in het kort hierop neer, dat de regeering alle hypotheekhouders verzoekt genoeg te nemen met 5 pCt. op hun hypotheeken. Verlangt de hypotheekhouder een hogere rente, dan behoudt de staat zich het recht voor, om de meerdere rente door belasting op te eischen en aan de betrokken boeren terug te betalen.

Worden hypotheeken opgezegd, dan kunnen de boeren hulp krijgen van de Landbank, waarvoor £ 4.000.000 door de regeering ter beschikking van de bank werd gesteld. Van de 5 pCt. betalen de boeren echter slechts 3½ pCt. en de regeering 1½ pCt., die echter slechts worden uitbetaald, indien de boer het bewijs levert, dat hij de 3½ pCt. reeds heeft betaald. Daar de waarde van alle landbouwhypotheeken op een totaal bedrag van £ 100.000.000 wordt geschat, wordt geraamd, dat de regeering voor de 1½ pCt. rente een bedrag van £ 1.500.000 nodig heeft.

Dit is klaarblijkelijk slechts als een depressie-maatregel bedoeld, hetgeen op het beginsel berust, dat de boerengemeenschap, door de buitengewone daling van de landbouwprijzen en het constante karakter van de hypotheeklasten, inzonderheid hulp verdienen. Of dit geheele schema, dat ook theoretisch buitengewoon belangwekkend is, de gewenschte uitwerking zal hebben om een groot deel van de boerengemeenschap van bankroet te redden, hoeveel de administratiekosten zullen bedragen, of oneerlijkheid of indirecte rentebetalingen zullen kunnen worden vermeden, wat de psychologische uitwerking op de boeren zal zijn, in hoeverre de politieke macht van de boerengemeenschap niet een bestending van dit schema zal afdwingen, zelfs ook, wanneer daartoe geen gereede aanleiding meer bestaat — dit alles is een vraag van het grootste belang, waarop op het huidig oogenblik met eenige zekerheid nog geen antwoord kan worden gegeven. Dat dit nog geen oplossing of blijvende verbetering van het vraagstuk van de landbouwschuld beteekent, spreekt vanzelf.

Resumeerend kunnen wij zeggen, dat de begroting voor 1933/34 op een buitengewoon belangwekkende wijze de uitwerking van het loslaten van den gouden standaard op het Zuid-Afrikaansche econo-

misch stelsel illustreert, en vooral de bijzondere positie van de goudmijnen. Zuid-Afrika verkeert in de gelukkige positie een deel van de abnormale voordeelen van de goudmijnen te kunnen overdragen aan de meest geteisterde deelen van zijn economisch leven. Dat bij deze nationaal-economische politiek de welvaart van het geheel niet steeds streng als richtsnoer werd genomen, moet bij ons partij-politieke stelsel helaas grif worden toegegeven. Juist met het oog op de toekomstige daling van de goudproductie, en in het licht van de veel te onsamenhangende huidige depressiepolitiek, heeft Zuid-Afrika bij uitstek behoefte aan een weldoordachte coördinatie en rationalisatie van haar economische politiek op een breede nationale basis.

AANTEKENINGEN.

Koop- en pachtprizen van land in Nederland in het begin van de crisis.

De directie van den Landbouw heeft een nuttig werk verricht door met behulp van het hoofdbestuur van de Bröederschap der Notarissen in Nederland een onderzoek in te stellen naar den loop van de landprijzen in 1930/31. Reeds in 1927 is eveneens een dergelijk onderzoek ingesteld, waarbij bleek, dat, wanneer met de waardedaling van het geld sinds 1914 werd rekening gehouden, de landprijzen zich in 1927 nog ongeveer op hetzelfde peil bewogen als vóór den oorlog.

De omvang van het jongste onderzoek was grooter dan dat in 1927. Tegenover 53 opgaven in genoemd jaar werden thans 140 opgaven ontvangen, en wel 36 van de zeeklei met akkerbouw en gemengd bedrijf, 17 van de rivierklei, 19 uit de weidestrecken, 61 van de zandgronden en 7 uit de Veenkoloniën. Het resultaat van het onderzoek, dat gepubliceerd is in het verslag over den landbouw in Nederland over 1931, is als volgt:

1927, 1928, Jan.-Sept. 1929 = 100	Koopprijzen				Pachtprijzen			
	Bouwland		Grasland		Bouwland		Grasland	
	1 Mei'30	1 Mei'31	1 Mei'30	1 Mei'31	1 Mei'30	1 Mei'31	1 Mei'30	1 Mei'31
Zeeklei	79	60	80	62	76	54	76	55
Rivierklei	87	72	81	67	77	60	80	61
Weidestrecken . .	—	—	85	72	—	—	81	62
Zandgronden . . .	86	69	88	74	80	61	82	64
Veenkoloniën . . .	78	64	79	68	59	38	67	67
Gemiddeld	83	66	84	70	77	57	79	60

De directie van den Landbouw merkt hierbij op, dat de pachtprijzen, welke in veel sterkere mate door de oogenblikkelijke gebruikswaarde der gronden beïnvloed worden dan de koopprijzen, veel sterker zijn gedaald dan deze laatste. Voorts zijn de prijzen van bouwland in het algemeen iets meer gedaald dan die van het weiland, zulks in overeenstemming met de omstandigheid, dat de daling van de prijzen der akkerbouwproducten zich het eerst deed gevoelen. Slechts de rivierkleistreken vormen, wat de koopprijzen aangaat, een uitzondering op dezen regel. Bij een verdere beschouwing van de landprijzen in de onderscheiden groepen van landbouwgebieden blijkt de daling op 1 Mei 1930 het grootst te zijn in de Veenkoloniën. Op 1 Mei 1931 is het peil der landprijzen, behalve wat de pachtprijzen van het bouwland aangaat, het laagste op de zeekleigronden.

In de weidestrecken en op de zandgronden hadden de prijzen zich tot dan toe nog het best kunnen handhaven.

Verscheidene notarissen, die aan het onderzoek hebben medegewerkt, merken op, dat kleine bedrijven naar verhouding in het algemeen minder in prijs zijn

gedaald dan groote en voorts dat in eenzelfde streek de prijzen van de beste en, het gunstigst gelegen gronden beter op peil gebleven zijn dan de minder goed gelegen perceelen van geringe kwaliteit.

Naast de sterke prijsdaling der producten worden als factoren, welke mede daling van de landprijzen bewerkt hebben, genoemd de afschaffing van hooggeelden bij veilingen, de vrees voor pachtwetten en de belasting der eigendommen tengevolge van de oprichting van nieuwe waterschappen.

Tekst van de zilverovereenkomst.

Hieronder laten wij volgen den tekst van de zilverovereenkomst, zooals deze op de Economische en Monetaire Wereldconferentie is vastgesteld.

Memorandum of agreement entered into by the delegates of India, China and Spain as holders of large stocks or users of silver and of Australia, Canada, the United States, Mexico and Peru as the principal producers of silver, at the Monetary and Economic Conference held in London July 1933:

Whereas, at the meeting of sub-commission 2 (permanent measures) of the Monetary and Financial Commission of the Monetary and Economic Conference held Thursday, July 20 1933, the following resolution was unanimously adopted: „Be it resolved to recommend to all governments parties to this Conference:

„A. — That agreement be sought between the chief silver-producing countries and those countries which are the largest holders or users of silver with a view to mitigating the fluctuations in the price of silver, and that other nations not parties to this agreement should refrain from measures which could appreciably affect the silver market;

„B. — That governments parties to this Conference shall refrain from new legislative measures which would involve further debasement of their silver coinage below a fineness of 800—1.000;

„C. — That they shall substitute silver coins for low-value paper currency insofar as the budgetary and local conditions of each country will permit;

„D. — That all provisions of this resolution are subject to the following exceptions and limitations:

„Requirements that such provisions shall lapse April 1 1934, if the agreement recommended in paragraph A does not come into force by that date, and in no case shall they extend beyond Jan. 1 1938.

„The Government may take any action relative to their silver coinage they deem necessary to prevent the flight or destruction of their silver coinage by reason of a rise in the bullion price of the silver content in their coin above the normal or parity value of such silver coin”; and

Whereas, the governments of India and Spain may desire to sell a certain portion of their silver holdings and it would be to their advantage that the countries which are large producers of silver should absorb silver as herein provided to offset such sales; and

Whereas. It is to the advantage of the large producing countries named in Article II that the sales of silver

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:

Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
„ 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
„ 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
„ 1932	76.4	178.3	67.1	115.6	37.6	106.4	137.5	27.0	24.9	107.2	137.9	175.9
Januari 1931	137.2	220.4	110.9	199.0	57.4	149.1	290.7	75.8	63.5	223.8	274.0	280.5
Februari „	140.7	239.9	117.5	217.5	69.7	167.5	307.3	80.2	65.6	238.4	307.8	292.1
Maart „	143.0	248.6	124.3	223.2	78.9	176.7	288.3	81.4	63.9	243.3	306.2	290.7
April „	139.4	238.4	113.5	207.3	84.4	172.4	253.9	58.5	57.5	219.5	299.8	283.4
Mei „	132.7	222.5	95.1	178.8	76.2	159.6	220.0	50.5	54.3	190.9	275.9	251.0
Juni „	127.5	217.5	89.0	165.1	68.7	150.8	208.6	48.4	53.1	191.3	262.4	249.7
Juli „	126.4	228.8	100.2	168.8	70.6	163.6	218.2	58.5	55.8	208.9	254.2	262.9
Augustus „	113.2	210.9	88.2	151.2	65.0	147.6	194.7	44.4	48.0	178.4	218.4	247.0
September „	95.3	190.1	73.6	126.1	60.9	118.9	147.9	31.7	37.3	134.0	168.7	220.1
October „	89.1	181.3	71.7	125.3	49.2	107.8	140.7	32.6	34.7	122.1	174.7	222.2
November „	93.2	184.2	75.4	135.4	48.9	120.1	133.6	32.9	34.9	125.9	196.3	237.2
December „	79.0	158.4	61.5	114.2	44.2	99.5	113.1	26.3	26.7	106.5	161.3	179.7
Januari 1932	80.5	174.4	63.5	124.0	43.5	107.4	118.9	28.2	27.4	108.0	173.7	181.4
Februari „	82.8	173.0	65.8	123.2	42.4	110.1	139.2	28.2	27.7	108.7	179.6	178.1
Maart „	81.3	184.7	69.0	122.9	41.7	110.9	149.3	24.2	27.0	112.7	176.3	182.2
April „	69.8	166.7	58.8	102.1	34.3	92.4	118.3	13.7	20.1	96.6	111.0	154.0
Mei „	65.0	163.9	52.5	93.5	33.5	86.8	117.8	14.2	19.1	84.5	101.9	157.3
Juni „	59.4	156.1	51.2	88.5	32.3	83.9	118.1	14.1	17.3	87.6	94.7	154.3
Juli „	68.3	167.1	63.7	106.1	34.1	92.2	129.1	22.5	21.0	105.6	120.1	175.6
Augustus „	79.8	183.5	71.5	126.2	33.2	104.9	153.5	35.1	26.4	118.0	138.4	200.5
September „	86.0	194.5	78.1	133.4	43.6	123.7	166.4	42.4	31.1	128.8	151.3	201.6
October „	83.7	189.3	77.5	127.1	39.4	120.4	147.0	34.0	28.5	118.7	135.8	187.6
November „	81.1	193.1	77.2	124.1	38.2	121.4	145.1	34.7	27.0	111.7	136.8	180.3
December „	78.9	193.2	76.4	116.1	35.0	123.1	146.7	32.8	26.1	104.9	135.0	157.3
Januari 1933	84.9	199.3	79.8	124.2	31.4	120.6	155.3	33.8	26.3	108.2	147.2	196.3
Februari „	82.8	194.2	76.4	118.8	28.5	121.6	146.8	30.1	23.7	103.1	141.9	199.6
Maart „	82.0	190.3	74.6	118.2	28.3	124.5	142.6	28.4	22.1	110.3	138.6	187.1
April „	80.9	190.6	73.3	120.7	26.0	125.9	144.7	31.9	21.7	111.5	127.6	185.1
Mei „	88.9	210.2	78.0	138.3	24.4	141.7	158.4	39.0	25.3	124.5	137.9	201.0
Juni „	90.4	220.9	84.0	149.1	27.9	155.1	174.2	47.8	28.6	140.7	154.6	229.5
Juli „	91.8	219.6	88.0	151.0	29.4	150.4	179.1	53.2	28.3	137.4	154.5	241.2
Augustus „	89.4	212.2	84.9	150.0	24.6	151.9	172.4	54.6	25.6	128.3	145.1	233.7

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 2 Januari 1933 f 2.228.869.000 = 100.

2 Januari	100.0	1 Maart	93.0	3 Mei	98.6	5 Juli	114.5
11 „	104.1	8 „	96.8	10 „	101.0	12 „	109.1
18 „	101.3	15 „	96.0	17 „	101.4	19 „	112.3
25 „	101.6	22 „	95.5	24 „	102.7	26 „	110.2
1 Februari	100.9	29 „	92.5	31 „	108.6	2 Augustus	107.8
8 „	100.1	5 April	91.5	7 Juni	107.7	9 „	108.1
15 „	98.9	12 „	92.6	14 „	109.2	16 „	106.4
22 „	94.3	19 „	92.8	21 „	108.7	23 „	106.5
		26 „	96.2	28 „	113.9	30 „	107.5

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

from monetary stocks should be limited as herein provided; and

Whereas. It is to the advantage of China that the sales from monetary stocks of silver be offset by the purchases as herein provided with a view to its effective stabilization.

Now, therefore, it is agreed between the parties hereto:

I.

A. — That the Government of India shall not dispose by sale of more than 140.000.000 fine ounces of silver during the period of four years commencing Jan. 1 1934. Disposals during each calendar year of the said four year period shall be based on an average of 35.000.000 fine ounces per year, it being understood, however, that if, in any year, the Government of India shall not dispose of 35.000.000 fine ounces the difference between the amount actually disposed of and 35.000.000 fine ounces may be added as additional disposals in subsequent years.

Provided further, that the maximum amount disposed of in any year shall be limited to 50.000.000 fine ounces.

B. — Notwithstanding anything previously stated in this article, it is understood that if the Government of India should after the date of this agreement sell silver to any government for the purpose of transfer to the United States Government in payment of war debts, such silver shall be excluded from the scope of this agreement.

C. — Provided, however, that when the total of disposals referred to in paragraph A above, plus the sales referred to in paragraph B above by the Government of India under this agreement shall amount to 175.000.000 fine ounces, the obligation of the parties hereto shall cease.

II.

That the Governments of Australia, Canada, the United States, Mexico and Peru during the existence of this agreement shall not sell any silver and shall also in the aggregate purchase or otherwise arrange for withdrawing from the market 35.000.000 fine ounces of silver from the mine production of such countries in each calendar year for a period of four years commencing with the calendar year 1934. Said Governments undertake to settle by agreement the share in said 35.000.000 fine ounces which each of them shall purchase or cause to be withdrawn.

III.

That the silver purchased and withdrawn in accordance with Article II above shall be used for currency purposes (either for coinage or for currency reserves) or be otherwise retained from sale during the said period of four years.

IV.

That the Government of China shall not sell silver resulting from demonetized coins for a period of four calendar years commencing Jan. 1 1934.

V.

That the Government of Spain shall not dispose by sale of more than 20.000.000 fine ounces of silver during the period of four years commencing Jan. 1 1934.

Disposals during each calendar year of the said four-year period shall be based on the average of 5.000.000 fine ounces per year it being understood, however, that if, in any year, the Government of Spain shall not dispose of 5.000.000 fine ounces, the difference between the amount actually disposed of and 5.000.000 fine ounces may be added as additional disposals in subsequent years; provided further that the maximum amount to be disposed of in any year shall be limited to 7.000.000 fine ounces.

VI.

That the Governments concerned will exchange all such information as may be necessary with regard to measures to fulfill the provisions of this memorandum of agreement.

VII.

That it is understood that, subject to the provisions of Article VIII, the undertakings of each party to present a memorandum are conditional upon fulfilment of the undertakings of every other party thereto.

VIII.

That this memorandum of agreement is subject to ratification by the Governments concerned. Instruments of ratification shall be deposited not later than April 1 1934 with the Government of the United States. It shall come into force as soon as ratifications of all the Governments concerned are received, provided all ratifications are received before April 1 1934.

Notice by any Government that affirmative action necessary to carry out the purposes of this agreement has been taken will be accepted as an instrument of ratifica-

tion. Nevertheless, if one or more of the Governments enumerated in Article II fail to ratify by April 1 1934, the agreement shall come into force at that date if the other Governments mentioned in Article II which have ratified notify the other Governments which ratify that they are prepared to purchase or cause to be withdrawn an aggregate amount of silver mentioned in Article II.

The Government of the United States is requested to take such steps as may be necessary for the purpose of the conclusion of this agreement.

In witness whereof, the undersigned have signed the present memorandum of agreement. Done at London this 22d day of July 1933, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the United States.

De economische beteekenis van de monopolie-rechten op granen.

Rectificatie. Tengevolge van een misverstand op de zetterij is in het artikel onder bovenstaanden titel, voorkomend in het nummer van 6 Sept., een slotalinea opgenomen, die daarin niet past. De opmerkelijke lezer zal hebben bemerkt, dat de cijfers dier alinea niet overeenkomen met de in het artikel genoemde. De geheele slotalinea behoort te vervallen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

OPEN MARKT.

	1933				1932	1931	1914
	9 Sept.	4/9 Sept.	28 Aug./2 Sept.	21/26 Aug.	5/10 Sept.	7/12 Sept.	20/24 Juli
Amsterdam Partic.disc. Prolong.	11/16	11/16-1	3/4-13/4	3/4	1/4-1/2	7/16-9/16	31/8-3/16
Londen Daggeld... Partic.disc.	1/4-1	1/4-1	1/4-1	1/4-1	1/4-1	3-4 3/4	13/4-2
Berlijn Daggeld... Part. disc.	3 1/2-5	3 1/2-5 1/4	4 5/8-6	4 1/4-5 1/2	5 1/8-6 3/4	7-9	—
New York Daggeld 1) Partic.disc.	3/4	3/4	3/4-1	1	2-1/4	1 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2

1) Koers van 8 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
5 Sept. 1933	1.71 1/8	7.85 3/4	59.16	9.72	34.62	99 7/8
6 „ 1933	1.72 1/4	7.85	59.14	9.72 1/2	34.61	99 7/8
7 „ 1933	1.71 3/4	7.82 1/4	59.15	9.72	34.60	99 7/8
8 „ 1933	1.73	7.84	59.11	9.71 1/2	34.57	99 7/8
9 „ 1933	—	—	—	—	—	99 7/8
11 „ 1933	1.75 3/4	7.96 1/2	59.12	9.70 3/4	34.59	99 7/8
Laagste d.w.1)	1.70 1/4	7.81 3/4	59.07 1/2	9.69 3/4	34.55	99 1/2
Hoogste d.w.1)	1.76	7.98	59.22 1/2	9.72 1/2	34.65	100
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
5 Sept. 1933	47.95	—	7.36	1.50	13.06 1/2	20.70
6 „ 1933	47.96	—	7.36	1.50	13.06	20.70
7 „ 1933	47.95	—	7.35	1.50	13.07 1/2	20.70
8 „ 1933	47.92	—	7.35 1/2	1.50	13.07 1/2	20.70
9 „ 1933	—	—	7.35 1/2	1.49	—	—
11 „ 1933	47.93	—	7.36	1.49	13.06	20.72 1/2
Laagste d.w.1)	47.85	—	7.32 1/2	1.45	13.00	20.60
Hoogste d.w.1)	48.02 1/2	28.—	7.40	1.55	13.12 1/2	20.85
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos Aires 1)	Montreal 1)
5 Sept. 1933	40.70	35.20	39.20	3.45	65	1.65
6 „ 1933	40.50	35.10	39.50	3.45	65	1.64
7 „ 1933	40.60	35.05	39.45	3.45	65	1.64
8 „ 1933	40.50	35.10	39.50	3.45	65	1.64
9 „ 1933	—	—	—	3.49	65	1.69
11 „ 1933	41.15	35.65	40.10	3.51	65	1.67 1/2
Laagste d.w.1)	40.20	34.75	39.15	3.40	—	1.62 1/4
Hoogste d.w.1)	41.30	35.80	40.25	3.55	65	1.72 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
5 Sept. 1933	4,56½	5,64½	34,42½	58,15
6 " 1933	4,54¾	5,66	34,50	58,27½
7 " 1933	4,54⅞	5,54⅞	34,34	58,09
8 " 1933	4,54	5,58	34,10	57,55
9 " 1933	4,52⅞	5,51¼	33,50	56,77½
11 " 1933	4,54¾	5,46	33,55	56,30
12 Sept. 1932	3,48⅞ ₁₆	3,91⅞ ₁₆	23,77	40,12¼
Muntpariteit..	4,86	3,90⅞ ₈	23,81¼	40⅞ ₁₆

Laatstbekende noteringen te Amsterdam en Rotterdam op 4 September 1933 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10 ⁸	7.83½	%
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.18	4
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.73	2½
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.63	3½
Luxemburg	100 Franc	—	6.93	
Zürich *)	100 "	48.—	47.96	2
Praag	100 Kronen	—	7.36½	3½
Weenen *)	100 Schilling	35.—	27½	5
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.—	4½
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.49	6
Sofia	100 Leva	1.79 ⁷	1.80	8½
Belgrado	100 Dinar	4.379	3.37½	7½
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17½	
Athene	100 Drachme	3.23	1.41	7½
Milaan	100 Lira	13.09	13.09	4
Madrid	100 Peseta	48.—	20.71	6
Lissabon	Escudo	2.68½	0.07½	6
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	35.10	3
Oslo *)	100 "	66.67	39.40	3½
Stockholm *)	100 "	66.67	40.60	3
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	66.67	35.37½	
Warschau	100 Zloty	27.91	27.85	6
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.80	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.—	5½-6
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	43.—	5½
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26½	3.47½	5
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	
Danzig	100 Gulden	48.42	48.17½	3
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4878	1.72	2½
Montreal	Canad. \$	2.4878	1.65	
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.48½	
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 ¹	0.64	
La Paz (Bolivia) ³⁾	Boliviano	0.9080	—	
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ²	0.16	
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.15	
Bogota (Columbia) ³⁾	Peso	2.42	1.53	
Quito (Ecuador)	Sucre	0.49 ⁸	—	
Lima (Peru)	Sol	0.69 ⁷	0.35	
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	1.17½	
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.34½	
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99¾	
San José (C. Rica)	Colon	—	—	
Guatemala	Quetzal	2.48½	1.72	
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01	
Managua (Nicar.) ³⁾	Cordoba	2.48½	—	
San Salvador ³⁾	Colon	1.2440	0.57½	
Azië.				
Calcutta	Rupee	0.91	0.59½	3½
Batavia	Gulden I.G.	100	0.99½	4½
Kobe	Yen	1.24	0.46½	3.65
Hongkong	Dollar	—	0.56½	
Shanghai	Dollar	—	0.50½	
Singapore	Straits Doll.	1.4125	0.92	
Manilla	Phil. Peso	1.24	1.12	
Teheran ⁴⁾ (Perzië)	Pahlavi	—	10.—	
Bangkok	Baht	—	0.72	
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10½	7.83½	3½
Alexandrië	Egypt. £	12.42	8.03½	
Australië.				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10½	6.27	
Nieuw Zeeland	£	12.10½	6.29½	

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. 3) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg. 4) Zichtkoers. 5) Munteenheid = Rial (= een Kran.)

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	26 Aug. 1933	2 Sept. 1933	4/9 Sept. 1933 Laagste/Hoogste	9 Sept. 1933
Alexandrië..	Piast. p. £	97¼	97¼	97⅞ ₈	97¼
Athene	Dr. p. £	575	570	550	600
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{5/8}	1/10 ^{5/8}	1/10 ^{5/8}
Budapest ...	Pen. p. £	18¾	18½	17¾	19½
Buenos Aires	d. p. \$	43¾	44¼	43¾	44½
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 ^{1/16}	1/6 ^{1/16}	1/6 ^{1/32}	1/6 ^{1/16}
Constantin..	Piast. p. £	670	660	660	660
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/4 ^{3/16}	1/4 ^{7/8}	1/4 ^{5/8}	1/5¼
Kobe	Sh. p. yen	1/2 ^{3/32}	1/2 ^{3/16}	1/1 ^{7/8}	1/4
Lissabon	Escu. p. £	106	104	104	106½
Mexico	\$ per £	16¼	16¼	15¾	16¾
Montevideo ..	d. per £	35¼	36½	35½	37
Montreal ..	\$ per £	4.84½	4.76	4.74	4.80½
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4¼	4⅞ ₈	4¼	4½
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/3 ^{29/32}	1/3 ^{1/8}	1/2 ^{7/8}	1/3½
Singapore ..	id. p. \$	2/3	2/3 ^{31/32}	2/3 ^{7/8}	2/4 ^{1/8}
Valparaiso 1).	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	28 ^{1/16}	28⅞ ₁₆	28	28⅞ ₈

ZILVERPRIJS Londen¹⁾ N.York²⁾ GOUDPRIJS ³⁾ Londen

5 Sept. 1933..	18 ^{3/16}	37	5 Sept. 1933....	130/4
6 " 1933..	18 ^{1/16}	36¾	6 " 1933....	130/7
7 " 1933..	18 ^{1/16}	37	7 " 1933....	131/-
8 " 1933..	18 ^{1/8}	36 ^{7/8}	8 " 1933....	130/11
9 " 1933..	18 ^{1/16}	36 ^{3/8}	9 " 1933....	129/2½
11 " 1933..	18¼	37	11 " 1933....	128/9½
12 Sept. 1932..	18¼	28 ^{1/8}	12 " 1932....	118/-
27 Juli 1914..	24 ^{1/16}	59	27 Juli 1914....	84/10¾

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	30 Aug. 1933	7 Sept. 1933
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	—	f 16.023.292,02
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Juli 1933 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	f 80.300,84	" 819.623,83
Voorschotten op ultimo Juli 1933 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op. op die belasting en op de vermogensbelasting	—	" 1.608.287,25
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	186.954.310,80	" 198.579.030,62
Id. aan Suriname.....	12.138.487,27	" 12.282.999,77
Id. aan Curaçao.....	5.588.148,97	" 5.606.021,80
Kasvord. weg. creditverstr. a/h. buitenl. Saldo der postrek. v. Rijkscomptabellen Vord. op andere Staatsbedrijven 1).....	101.927.448,19	" 101.953.490,57
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldeningen aan gemeenten (saldo).....	9.151.020,72	" 9.201.020,72
Verplichtingen.	44.008.747,08	" 44.117.747,08

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	2 Sept. 1933	9 Sept. 1933
Saldo Javasche Bank.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorshot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell. Schatkistpromessen in omloop.....	f 197.246.000,—	f 200.253.000,—
Schatkistbiljetten.....	1.000.000,—	" 1.000.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	19.700.000,—	" 19.700.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds. Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.....	1.349.000,—	" 1.400.000,—
Voorshot van de Javasche Bank.....	8.684.000,—	" 9.066.000,—
	703.000,—	" 716.000,—
	1.380.000,—	" 2.609.000,—

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Voor- schotten aan de kolonie	Dis- conto's	Diverse reke- ningen ¹⁾	Diverse reke- ningen ²⁾
1 Augustus 1933	5.123	5.380	154	131	654	93
1 Juli 1933	5.119	5.352	240	133	543	87
1 Juni 1933	4.634	4.866	166	134	592	64
1 Mei 1933	4.701	4.903	154	134	568	59
1 April 1933	4.712	4.906	68	150	653	82
1 Augustus 1932	4.873	5.301	183	133	809	109

1) Sluftp. der activa. 2) Sluftp. der passiva.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 11 September 1933.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 26.886.443,46 Bijbkn. „ 680.287,46 Ag.sch. „ 4.023.294,89	f	31.590.025,81
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„		—
Idem eigen portef.	f 1.248.750,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„		1.248.750,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 100.945.078,75 ¹⁾ Bijbkn. „ 3.899.571,34 Ag.sch. „ 39.403.612,77	f	144.248.262,86
Op Effecten	f 143.109.505,17 ¹⁾		—
Op Goederen en Spec.	f 1.138.757,69		144.248.262,86 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	„		—
Munt, Goud	f 111.858.665,—		—
Muntmat., Goud	„ 715.193.880,99		—
	f 827.052.545,99		—
Munt, Zilver, enz.	„ 23.158.309,07		—
Muntmat., Zilver	„		+850.210.855,06 ²⁾
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfond	„ 21.534.638,36		—
Gebouwen en Meub. der Bank	„ 5.000.000,—		—
Diverse rekeningen	„ 5.723.590,33		—
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)	„ 18.331.195,17		—
	f 1.077.887.317,59		—
Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—		—
Reservefond	„ 3.749.272,82		—
Bijzondere reserve	„ 5.000.000,—		—
Pensioenfond	„ 8.821.980,83		—
Bankbiljetten in omloop	„ 912.488.965,—		—
Bankassignatiën in omloop	„ 54.612,58		—
Rek.-Cour. Het Rijk	f 16.074.003,14		—
saldo's: Anderen	„ 110.158.407,23		—
Diverse rekeningen	„ 1.539.985,99		—
	f 1.077.887.317,59		—

Beschikbaar metaalsaldo f 435.219.404,47
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 1.088.048.511,—
1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 76.424.425,—
2) Waarvan in het buitenland „ 3.020.302,58

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
11 Sept. '33	111859	715.194	912.489	126.287	435.219	81
4 „ '33	111858	715.194	928.448	112.456	434.394	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
11 Sept. 1933	31.590	—	144.248	1.249	5.724,
4 „ 1933	32.068	—	145.518	1.249	6.054
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
9 Spt. '33 ²⁾	140.100	—	198.420	27.420	49.764
2 „ '33 ²⁾	140.720	—	194.380	29.680	51.096
12 Aug. 1933	99.924	40.801	200.807	26.569	49.775
5 „ 1933	99.925	42.643	199.706	28.795	51.168
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis- conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
9 Spt. '33 ²⁾	650	83.100	—	14.380	62
2 „ '33 ²⁾	530	80.840	—	14.300	63
12 Aug. 1933	346	9.558	59.922	18.584	62
5 „ 1933	4.020	9.511	48.758	24.957	62
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
6 Sept. 1933	191.659	375.226	75.059	9.695	12.423
30 Aug. 1933	191.666	374.003	76.280	9.973	11.698
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
6 Sept. '33	83.536	21.454	97.423	44.978	76.433	46,6
30 Aug. '33	83.196	41.960	79.425	42.930	77.663	47,2
22 Juli '14	11.005	14.736	—	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
1 Sept. '33	82.278	819	1.291	3.983	1.348	2.763	3.200
25 Aug. '33	82.227	845	1.291	4.569	1.361	2.688	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
1 Sept. '33	6.417	2.631	82.865	1.087	2.103	17.295
25 Aug. '33	6.417	2.298	81.143	770	2.005	19.657
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHE RIJKSBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buit. tent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Sept. 1933	325,4	78,8	75,1	3.107,7	88,7
31 Aug. 1933	307,3	93,8	74,4	3.150,8	163,1
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crf.	Diverse Passiva
7 Sept. 1933	320,2	507,2	3.420,4	378,4	239,5
31 Aug. 1933	320,2	548,6	3.521,2	415,5	217,7
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 7 Sept., 31 Aug. 1933, resp. 24, 14 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.	Rekg. Crt.		
	Munt en metaal	Munt en diversen					Schatkist	Partic.	
7 Sept. 1933	2.701	65	752	52	355	40	3.596	97	263
31 Aug. 1933	2.700	65	765	54	355	40	3.612	110	248

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		"Other cash" ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
23 Aug. '33	3.589,5	2.656,3	243,6	150,1	7,4
16 „ '33	3.582,2	2.789,4	240,9	165,9	7,5

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
23 Aug. '33	2.094,0	2.985,0	2.656,3	146,2	63,6	67,9
16 „ '33	2.058,9	2.996,3	2.616,5	146,2	63,8	68,1

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem. 3) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
16 Aug. '33	38	8.583	8.125	1.710	15.779	4.534
9 „ '33	28	8.538	7.986	1.708	15.591	4.537

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 12 September 1933.

De uitkomsten van den nieuwen tarwe-oogst zijn in verscheiden Europeesche landen beter dan verwacht werd, niettegenstaande de verwachtingen reeds zeer gunstig waren. De opbrengst in Frankrijk wordt van particuliere zijde geschat op 43.778.000 quarters, wat weliswaar minder is dan de opbrengst in het vorige jaar, doch met het overschot van den vorigen oogst een belangrijk overschot boven de eigen behoefte zal geven. De Fransche molens zijn niet geneigd den wettelijk vastgestelden minimum-prijs te betalen en door den lagen wereldprijs is de export-premie te laag om uitvoerzaken mogelijk te maken. In Duitschland geven de uitkomsten van den oogst alle reden tot tevredenheid, zoowel wat de kwaliteit als de hoeveelheid betreft. Duitse tarwe wordt nog geregeld tot lage prijzen in omringende landen aangeboden. In Tsjecho-Slowakije wordt de opbrengst geschat op 7.680.000 quarters tegen 5.890.000 quarters in het vorige jaar en men meent daar voor de eigen behoefte voldoende tarwe te hebben, zoodat niet ingevoerd zal behoeven te worden. Voor Roemenië is de laatste schatting 14.260.000 quarters tegen een opbrengst in het vorige jaar van 6.940.000 quarters en een gemiddelde der laatste tien jaren van 13.800.000 quarters. Opgemerkt dient te worden, dat in Roemenië dit jaar veel tarwe van zeer laag natuurgewicht is geoogst. In Hongarije daarentegen is de tarwe van zeer goede kwaliteit en een hoog natuurgewicht. Uit Rusland ontbreken gegevens, doch de uitkomsten van den oogst schijnen goed te zijn, anders zou Rusland niet op zoo ruime schaal met tarwe aan de markt zijn. Flinke verscheppingen verlaten geregeld de Russische havens. De schatting van het landbouwinstituut te Rome van eenigen tijd geleden, dat de invoerbehoefte in Europa 10 à 12 miljoen quarters kleiner zou zijn dan in het vorige jaar, zou nog wel aan den lagen kant kunnen zijn. Het aanbod van Europeesche tarwe is groot en Argentinië gaat geregeld met zijn verscheppingen voort. In het begin der week werd uit Argentinië vorst gemeld, waarvan schade werd verwacht aan de te velde staande tarwe en waardoor de stemming aan de Argentijnsche termijnmarkten vast was. Later is het weder zachter geworden, terwijl ook eenige regen een einde gemaakt heeft aan de klachten over droogte. Aan het einde der week was de stemming flauw, de termijnmarkt te Buenos Aires sloot 48 centavos per 100 KG. lager, te Rosario 45 centavos lager. Als gevolg van het ruime aanbod van zachte tarwe tot lage prijzen, bestond goede vraag voor de harde Manitoba tarwe, welke noodig is om met andere zachte soorten te mengen, en geregeld zijn flinke zaken in Manitobas tot stand gekomen. Tot prijsverhoogingen aan de termijnmarkt te Winnipeg heeft deze vraag weinig aanleiding gegeven, eenige verlaging heeft eerst plaats gevonden en daarna zijn de prijzen onveranderd gebleven, tot zij gisteren weder iets stegen. Eenige berichten over vorstschade in het Noorden van Canada bleven zonder uitwerking. Het slot van de termijnmarkt te Winnipeg was $\frac{1}{4}$ dollarcent hooger dan op 1 September. Op 2 en 4 September was de markt gesloten, evenals in Chicago. In de Ver. Staten was de stemming voor tarwe flauw, doch gisteren herstelde de markt zich. De termijnmarkt te Chicago sloot $1\frac{1}{2}$ dollarcent lager dan op 1 September. Het gemiddelde der particuliere oogstschattingen in de Ver. Staten was op 1 September onveranderd 330 miljoen bushels voor wintertarwe en 151 miljoen bushels voor zomertarwe tegen 147 miljoen een maand geleden. De officiële ramingen waren de vorige maanden steeds hooger dan de particuliere. Volgens het zoo juist verschenen rapport uit

Washington wordt de opbrengst van zomertarwe op 1 September op 166 miljoen bushels geschat tegen 160 miljoen op 1 Augustus. Van wintertarwe werd geen nieuwe schatting gegeven. In Australië zijn de vooruitzichten door regen verbeterd, doch men rekent toch op een kleineren oogst dan in het vorige jaar. Particuliere schattingen luiden 150 miljoen bushels.

In de stemming aan de rogge-markt is in de afgelopen week weinig verandering gekomen met beperkte vraag voor buitenlandsche soorten. Vooral Duitse, Poolse en Hongaarsche rogge worden aangeboden.

In het begin der afgelopen week is de stemming voor maïs verbeterd en werden zoowel voor Plata- als voor Donaumaïs iets hogere prijzen betaald. Het aanbod van aangekomen maïs was beperkt en tengevolge van eenigszins oplopende koersen aan de Argentijnsche termijnmarkten waren afladers met stoomende maïs terughoudend. De verbetering heeft slechts enkele dagen stand kunnen houden. Nadat een flinke partij Donaumaïs in de Rotterdamsche termijnmarkt was aangediend en eenige booten Platamaïs binnenkwamen, welke nog gedeeltelijk onverkocht waren, verflauwde de stemming snel en daalden de prijzen tot onder het peil van het begin der week. De koersen aan de Argentijnsche termijnmarkten zakten weder en afladers werden inschikkelijker met hunne stoomende en inmiddels aangekomen partijen. Het slot te Buenos Aires was 15 centavos, te Rosario 10 centavos lager dan een week geleden. Op aflading komen in Platamaïs zeer weinig zaken tot stand. Donaumaïs ter verlading in de volgende maanden wordt met een kleine premie boven stoomende aangeboden en daarin komen kleine zaken tot stand. De vooruitzichten van den maïs-oogst in Roemenië zijn zeer gunstig, hoewel er nog achterstand in de ontwikkeling der planten is en de oogst later binnengehaald zal worden dan gewoonlijk.

Het aanbod van Donaugerst is dringender geworden en afladers in Roemenië hebben hunne prijzen voor alle posities allengs matig verlaagd. De opbrengst van den gerstooogst wordt in Roemenië geschat op 10.640.000 quarters tegen 8.125.000 quarters in het vorige jaar. De Russen zijn tot onveranderde prijzen met gerst aan de markt, voor deze soort wordt een premie boven Donaugerst betaald. Het aanbod van Platergerst is niet overmatig, de prijzen zijn iets gedaald, doch nog hooger dan die voor de andere soorten.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten was gedurende de afgelopen week vast te noemen.

In Amerika ging zeer weinig om door het gebrek van offertes uit Cuba tengevolge van de nieuwe omwenteling en van de moeilijkheden met de verschepping, welke door den storm zijn ontstaan. Hoewel koopers een eenigszins afwachtende houding aannamen met het oog op de politieke gebeurtenissen, bracht het geringe aanbod eene kleine prijsverhoging teweeg.

De noteringen op de New-Yorksche termijnmarkt trokken geleidelijk ietwat aan, totdat op den laatsten beursdag een kleine reactie intrad. Het slot kwam als volgt af: Sept. 1.50, Oct. 1.52, Dec. 1.57, Jan. 1.60 en Mrt. 1.65, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.61 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 41.000 tons, de versmeltingen 50.000 tons tegen 58.300 tons verleden jaar en de voorraden 287.000 tons tegen 268.800 tons.

Het weer in Europa was deze week veel te droog en

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	3/9 Sept. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	3/9 Sept. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	1933	1932
Tarwe	65.489	991.765	949.390	425	20.381	7.800	1.012.146	957.190
Rogge	6.377	271.620	366.954	500	5.569	1.743	277.189	368.697
Boekweit	385	14.955	16.969	—	25	—	14.980	16.969
Maïs	24.224	770.031	985.278	7.246	142.881	243.593	912.912	1.228.871
Gerst	13.887	257.787	270.643	154	24.354	8.535	282.141	279.178
Haver	3.531	103.155	132.709	485	3.306	3.241	106.461	135.950
Lijnzaad	1.149	156.360	202.934	—	189.974	285.218	346.334	488.152
Lijnkoek	3.835	72.843	72.461	—	200	50	73.043	72.511
Tarwemeel	424	13.077	16.179	250	5.220	9.704	18.297	25.883
Andere meelsoorten	545	34.844	27.006	129	7.074	9.115	41.918	36.121

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

Table with columns for ZUIVEL EN EIEREN (Boter, Kaas, Eieren, Koper, Lood, Tin, IJzer) and METALEN (Gieterij-IJzer, Zink, Goud, Zilver). Rows list months from 1925 to 1933 with prices in various units.

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei-19 Sept. 1932 No. 3 Canada. Van 19 Sept. 1932 tot 24 Juli 1933 62/63 K.G. Zuid-Russische. 5) De jaren 1928 en 1929 Broek op

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

Table with columns for BOUWMATERIALEN (Vurenhout, Steenen, Cacao, Copra, Koffie) and KOLONIALE PRODUCTEN (Rubber, Suiker, Thee). Rows list months from 1925 to 1933 with prices in various units.

N.B. Alle Pondennotering vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnoteringen vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de depreciatie van den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

zonnig voor de te velde staande bieten. Overal verlangt men naar zwaren neerslag.

In Engeland bestond levendige kooplust voor geraffineerd, waardoor raffinadeurs hunne vraagprijzen weer met 3 d. konden verhogen. In ruw-suiker gingen zeer belangrijke posten om tot tusschen Sh. 5/4½ en Sh. 5/7½ varieerende prijzen. De Londensche termijnmarkt opende vast, ca. 2 d. hooger dan het vorige slot, en bleef goed prijshoudend met ietwat aantrekkelijke noteringen. Het slot luidde als volgt: Dec. Sh. 5/7½, Mrt. Sh. 5/11, Mei Sh. 6/1 en Aug. Sh. 6/4.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1933	1932	1931
	tons	tons	tons
Duitsland 1/8	472.000	832.000	949.000
Tsjecho-Slowakije 1/8	196.000	292.000	381.000
Frankrijk 1/8	292.000	286.000	385.000
Nederland 1/8	161.000	154.000	185.000
België 1/8	87.000	75.000	90.000
Hongarije 1/8	50.000	38.000	62.000
Polen 1/8	207.000	210.000	300.000
U.K. 1/8 Geïmp. Suiker ..	288.000	191.000	180.000
„ 1/8 Binnenl. „	38.000	—	12.000
Europa.....	1.791.000	2.128.000	2.544.000
Ver. Staten alle havens 29/7	584.000	512.000	502.000
Cubaansche havens 29/7 ..	761.000	1.060.000	1.406.000
Cuba binnenland 29/7	1.600.000	1.700.000	1.850.000
Java 31/7	2.755.000	2.398.000	1.471.000
Totaal.....	7.491.000	7.798.000	7.773.000

waarvan geblokkeerd 2.070.000 3.247.000 2.810.000

Op Java verkocht de N.I.V.A.S. nog ruim 7.000 tons, hoofdzakelijk Superieur.

Hier te lande was de markt vast doch zeer stil. De slotnoteringen te Amsterdam luiden Sept. f 5.—, Dec. f 5½, Mrt. f 5½ en Mei f 5¾.

KOFFIE.

Nog altijd bleef de koffiemarkt onveranderd kalm gestemd. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië zijn in dollars wederom iets goedkooper geworden, doch aangezien de dollarkoers op het oogenblik ongeveer 2½ % hooger is dan een week geleden, komen zij den Nederlandschen importeur dooreen-genomen niet lager te staan. Het eigenaardige bij deze offertes is, dat verschillende Braziliaansche exporteurs aanbieden in dollars of in shillings in koopers' keuze en daar de dollar- zoowel als de sterlingkoers in den laatsten tijd vrij sterk fluctueert, komt het meermalen voor, dat een inkoop in sterlingprijs den koopers niet onbelangrijk goedkoop uitkomt dan een in Amerikaansche valuta.

Uit de gisteren bekend gemaakte weekstatistiek van Brazilië is gebleken, dat in de vorige week van Santos naar Europa slechts verscheept zijn 45.000 balen tegen 136.000 balen in de week daarvoor en naar de Vereenigde Staten 104.000 balen tegen 100.000 balen. Verscheept werden van Rio naar Europa 26.000 balen tegen 32.000 balen en naar de Vereenigde Staten 21.000 balen tegen 8000 balen. Als verkocht door Santos worden opgegeven naar Europa niet meer dan 59.000 balen tegen 107.000 balen en naar de Vereenigde Staten 86.000 balen tegen 106.000 balen.

Als vernietigd in de vorige week worden opgegeven 99.000 balen te Santos. De geheele hoeveelheid, welke vanaf het begin in 1931 tot 31 Augustus 1933 vernietigd is, bedraagt volgens officieele opgave van den Nationalen Koffieraad:

6.663.000 balen te Santos
1.506.000 „ „ Rio de Janeiro
632.000 „ „ Victoria
12.326.000 „ „ in Sao Paulo
469.000 „ „ op verschillende andere plaatsen

tezamen 21.596.000. balen.

In de tweede helft van de maand Augustus zijn vernietigd:

47.000 balen te Santos
3.000 „ „ Rio de Janeiro
1.034.000 „ „ in Sao Paulo
2.000 „ „ op verschillende andere plaatsen

tezamen 1.086.000 balen.

Met de 822.000 balen van de eerste helft Augustus zijn dus volgens de officieele opgaven in de geheele Augustus-

maand niet minder dan 1.908.000 balen aan de vernietiging prijsgegeven.

Heden werd uit Rio bericht ontvangen, dat het Nationale Koffie-Departement de dagelijksche aanvoeren in de haven van Rio heeft vastgesteld op 11.000 balen, bestaande uit 6000 balen uit Minas Geraes, 2400 balen uit Rio de Janeiro, 600 balen uit Esperito Santo en 2000 balen uit Sao Paulo. Bovendien zal naar Rio nog maandelijks mogen worden gezonden een hoeveelheid van 30.000 balen, speciaal bestaande uit fijne kwaliteiten.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn op het oogenblik, onder aftrek van het op ca. 15 dollarcenten geschatte voordeel van de bijlevering der bekende bonus van 10 %, voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping ongeveer \$ 9.65 a 9.85 en voor dito Prime ongeveer \$ 9.80 a 10.15. Voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, komen de offertes, op dezelfde wijze berekend, uit op ongeveer \$ 8.25 a 8.40. Bij den dollarkoers van heden staan deze aanbiedingen gelijk met onderstaande prijzen in gouddollars:

Santos Superior	— \$ 6.80 a 6.95
„ Prime	— „ 6.90 a 7.20
Rio 7	— „ 5.85 a 5.95

wat, in vergelijking met een week geleden, per cwt. 0.10 goud-dollar lager a 0.05 goud-dollar hooger is.

De prijzen in de eerste hand in Nederlandsch-Indië zijn voor de ongewasschen Sumatra Robusta-soorten ¼ a ½ ct. lager en voor gewasschen Robusta ½ ct. lager dan een week geleden. De noteringen zijn thans aan te nemen op:

Palembang Robusta, September/October verscheping, 12 ct.; Benkoelen Robusta, September/October verscheping, 12½ ct.; Mandheling Robusta, September/October verscheping, 13¼ ct.; W.I.B. f.a.g. Robusta, September/October verscheping, 16¼ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt bleven de noteringen voor de dichtbijzijnde maanden onveranderd, doch voor de verder verwijderde liepen zij ½ a ¾ ct. terug. September noteert thans 11½, December, 11½, Maart 11½ en Mei 11½ ct.

De officieele loco-notering van Superior Santos bleef alhier ongewijzigd 20½ ct. en die van Robusta 20 ct., alles per ½ K.G.

De slotnoteringen te New-York waren:

	Gemengd contract				Santos contract			
	(basis-Rio No. 7)				(basis Santos No. 4)			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
11 September	\$ 5.65	5.94	6.05	6.13	8.16	8.36	8.45	8.55
1 September	„ 5.69	5.97	6.13	6.22	8.14	8.42	8.55	8.65
28 Augustus	„ 5.49	5.77	5.94	6.04	7.89	8.17	8.35	8.45
21 Augustus	„ 5.52	5.75	5.90	5.98	8.02	8.23	8.35	8.44

Rotterdam, 11 September 1933.

LJZER.

De stemming op de exportmarkt voor ruwijzer is bij voortdurend flauw; de handel heeft weinig of niets te beteekenen. De noteringen, voor Lux 3, die alle op 35/- goud fob. Antwerpen neerkomen, zijn vrijwel nominaal.

In Frankrijk en België is de prijs van Lux 3 betrekkelijk stabiel; in België zelfs iets vaster. De Fransche notering bleef op het iets verhoogde niveau van 215—220 Frs. basis Longwy, het peil van de notering op de Belgische markt schommelt thans tusschen de 305 en 300 Belgische Frs. basis grens (was 300 Belgische Frs.). De meeste Fransche gieterijen zijn voor langen tijd gedekt.

Voor de producenten in Cleveland levert de exportmarkt weinig orders op, ondanks de zeer lage prijzen, waartegen zij aanbieden. Deze liggen ver onder de binnenlandsche markt, waar No. 3 verkocht wordt tegen 62/6—64/6 franco N.O.-kust; 65/3 franco Glasgow, en 62/3 franco Falkirk.

De export van stalen walsproducten laat alles te wensen over. Het aantal Belgische ondernemingen, dat de fabrieken enkele dagen in de week sluit, neemt toe. Ook in Frankrijk is, gedeeltelijk onder invloed van verloven en jaargetij, de voorheen gunstige stemming geheel omgeslagen.

Stafijzer noteert officieel (Irka) 60/- goud fob. Antwerpen; voor levering in sommige landen, b.v. Engeland, worden concessies (tot 5/-) toegestaan.

DE TWENTSCHE BANK N.V.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM

Maandstaat op 31 Augustus 1933

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B waarvoor waarborg gedeponeed	f	409.500,—
Deelnemingen in diverse ondernemingen	"	2.577.731,50
Effecten van Aandeelhouders ten eigen gebruike	"	24.877.800,—
Kassa en de Nederlandsche Bank	"	31.748.679,72
Wissels en Coupons	"	25.259.311,66
Nederl. Schatkistbiljetten en -Promessen	"	41.754.962,35
Daggeldleeningen	"	2.000.000,—
Bankiers in Binnen- en Buitenland	"	14.694.653,86
Eigen Effecten en Syndicaten	"	9.063.305,86
Effecten van het Zieken- en Pensioenfonds	"	2.913.182,69
Prolongatiën gegeven	"	9.973.595,—
Debiteuren	f	127.022.473,87
af: loopende Promessen	"	15.677.000,—
		<hr/>
	"	111.345.473,87
Gebouwen	"	8.000.000,—
		<hr/>
	Totaal..... f	284.618.196,51

CREDIT

Kapitaal	f	40.000.000,—
Reservefonds	"	15.000.000,—
Aandeelhouders voor gedeponeede Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	409.500,—
in Leen-Depot	"	24.468.300,—
		<hr/>
	"	24.877.800,—
Zieken- en Pensioenfonds	"	6.442.967,59
Deposito's	"	63.921.739,13
Saldo te ontvangen en te leveren Effecten	"	1.145.715,10
Crediteuren	f	118.220.721,62 *)
in vreemde valuta	"	11.545.124,62
		<hr/>
	"	129.765.846,24
Te betalen Wissels	"	1.672.054,96
Geaccepteerd door derden	"	260.472,11
Diverse Rekeningen	"	1.531.601,38
		<hr/>
	Totaal..... f	284.618.196,51

*) Waarin begrepen circa f 24.000.000,— ontvangen remise ter aflossing van 7 pCt. oblig. Fransche Staatsspoorwegen 1927.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK, N.V.

AMSTERDAM

'S-GRAVENHAGE

ROTTERDAM

BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MĒDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOEROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TELOK BETONG, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN

DE NEDERLANDSCHE WERKGEVER

Wekelijksch Orgaan v/h. Verbond
van Nederlandsche Werkgevers

VERANTWOORDELIJKE REDACTIE:
Mr. P. W. J. H. CORT VAN DER
LINDEN EN Mr. A. N. MOLENAAR

ABONNEMENTS-
PRIJS VOOR
NIET LEDEN
f 6.- PER JAAR

Vraagt proefexemplaren bij het
Secretariaat: Kneuterdijk 8,
Telefoon No. 117510 - Den Haag

NIJGH & VAN DITMAR N.V., ROTTERDAM

VERSCHEENEN:

MESSING: Zur Wirtschafts-Linguistik

Eine Auswahl von kleineren und grösseren Beiträgen über Wert u. Bedeutung, Erforschung u. Unterweisung der Sprache des wirtschaftlichen Verkehrs von Th. Blum, P. Feldkeller, A. Götze, L. Jordan, H. Kluge, H. Levy, E. Messing, B. Penndorf, E. Richter, A. Schirmer, A. Schröer, A. Snyckers, H. Strigl, E. Volckmann, L. Wendelstein
HERAUSGEGEBEN VON EWALD E. J. MESSING

1932

320 blz. gr. 8°

Prijs f 4.25

Een greep uit den inhoud: Schirmer, Wirtschaftssprache als Spiegel der Wirtschaftsgeschichte; Wendelstein, Beruf u. Sprache; Messing, Sprachwissenschaft von der Nationalkultur der Völker; Penndorf, Historische Entwicklung des kaufmännischen Briefstils; Jordan, Beziehungen der Linguistik zur Logik und der Handelssprachkunde zur Wirtschaftswissenschaft, Sprachgeographie, Sprachsoziologie; Snyckers, Unzulänglichkeit fremdsprachlicher Wörterbücher; Levy, Sprache und Wirtschaftswissenschaft.

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL

Nijgh & Van Ditmar

N.V.

UITGEVERS

ROTTERDAM

Wijnhaven No. 113

Telef. 27840 (vier lijnen)

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied